

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Amikor Lazar Aurél magyar nyelven követelte a magyar nyelv jogainak elismerését...

Szemeivények hét hónap előtt tartott választási szónoklatokból

A tegnapi megyegyűlésen dr. Kotz János magyarnyelvű beszéde után dr. Lazar Aurél állt fel és beszédében tiltakozást jelentett be az ellen, hogy az ülésh magyar nyelven felszólalhassanak. Felszólalását azzal indokolta, hogy a magyar uralom alatt abban a teremben neki sem engedték meg, hogy román nyelven beszélhessen. Dr. Andru Széver, a megyegyűlés elnöke figyelmeztette dr. Lázár Aurélt, hogy a nyelvhasználat jogát törvény biztosítja a kisebbségek számára.

Megdörzsöltük a szemünket Lázár Aurél dr. felszólalása után. Ez lehetetlen. Az a Lázár Aurél, aki a magyar uralom alatt a magyar progresszió oldalán egy életet telít elszánt-sággal küzdött a kisebbségek nyelvhasználatának szabadságáért, aki egyik életrekelője volt Gyulafehérvárnak, ahol a nyelvhasználat kérdésében minden kétséget kizáró határozott álláspontot foglaltak el, — igen, ez a Lázár Aurél dr. szólalt volna fel tegnap a magyar nyelv szabad használatára ellen?

Előttünk fekszenek dr. Lázár Aurél beszédei, egytől-egyig eleven cáfolatai tegnapi felszólalásának. Nem megyünk vissza a régi múltba, csak emlékeztetünkbe idézzük, miként vélekedett pár hónappal ezelőtt dr. Lázár Aurél a magyar nyelvhasználatról? Igen, hogy akkor választás előtt voltunk és az alábbi idézett beszédek kortesbeszédek voltak. Mindegy. Dr. Lázár Aurél, a régi politikus túl van azon, hogy mondanivalóját kortescélokra rendelve. A helyzet komolyságához mértén figyeltünk fel minden szavára, amelyeket a pártprogram szívdobogó bástyáztott körül.

Nézzük hát csak, hogy vélekedett dr. Lazar Aurél pár hónappal ezelőtt a kisebbségi nyelvről?

1926 január 29-én egy újságíró előtt hosszabb nyilatkozatot tett. Az újságíró megkérdi, milyen magatartást ta-

nusít pártja a kisebbségekkel szemben?

— A román nemzeti párt — mondja akkor dr. Lazar Aurél — melegen öhajítja a kisebbségekkel és azok politikai tényezőivel szemben a megértést. Nem vagyok híve a politikai vásárnak és így a paktumoknak sem. A nemzeti párt programja, eddigi működése és különösen erdélyi tagozatának összeköttetése a kisebbségekkel, igen sokszor a legintimebb viszony. Ez a legmegfelelőbb bázisa a megértésnek.

Mindama jogok, amelyek a kisebbségeket megilletik, realitásokká kell, hogy váljanak, minden ellenszolgáltatás nélkül.

1926 február 7-én az egyesült ellenzéki pártok Heymann-szinkörbéli gyűlésén dr. Lázár Aurél többek között elmondja, hogy a magyar uralom alatt, még 1914-ben követelte, hogy

érvényesüljön a nemzeti nyelv joga, amely a leg-
elemibb emberi jog.

„Az intelligens emberek beszélhetnek, — mondotta akkor Lazar dr. — ahogy akarnak, de a nép tömegei csak a saját anyanyelvüket bírják.”

1926 február 28-án az egyesült ellenzéki pártok a Heymann szinkörbéli gyűlést tartottak, ahol egymásután szólalnak fel, Craciun András, Niculescu, dr. Egry Gergely, dr. Lázár Aurél és mások. Nem idézzük a beszédek, elég a gyűlési tudósítás gyűjtő címe, amely így hangzik:

— Mindenkinél joga van

Ujból összeül a román-orosz bizottság

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Kisenevből jelentik: A vegyes román-orosz bizottság október 20-án Odesszában, vagy Moghilevben ül össze. Számos fontos ügy kerül napirendre, főképen a Dnyeszter-vidék biztonságának kérdése. A román delegáció egyik tagja a bizottság munkaprogramjáról úgy nyilatkozott, hogy a moszkvai kormány kérésére történik ez az újabb megbeszélés, amelyen sok olyan kérdést kell megoldani, amely a legutóbbi tanácskozáson függőben maradt.

A legfontosabb ügy kétségtelenül a Dnyeszter-környékének biztosítása. A bandák legutóbbi betörése miatt szükséges a környék megnyugtatója céljából mindkét kormány erélyes intézkedése.

anyanyelvének szabad használatára.

1926 március 21-én, a második községi választás előtt az Atlantic-mozgásban tartott gyűlésen dr. Lázár Aurél többek között beszél arról, hogy a parlamentben és azonkívül is küzdött a magyarság jogának elismeréséért. A nemzeti párt utja a jogok elismerése.

A váradai pótérettségi szóbeli vizsgáinak két napja Huszonhat vizsgázó közül tíz elbukott

Megemlékeztünk arról a szomorú eredményről, amelylyel a váradai pótérettségi írásbeli része végződött. 124 jelentkező közül 62, tehát éppen 50 százalék bukott el. Ez a megrostált anyag került csak két nap előtt a szóbeli vizsgára, s mint előre látható volt, ennek is jelentékeny részét visszautasították.

A szóbeli vizsgákon eddig 26 vizsgázó közül 10 bukott el,

ami közel újabb 40 százalék-nak felel meg. Az eredmény azonban N. S. Teodor, a Gojdu-lyceum igazgatója szerint a további vizsgák során valamivel jobbnak várható.

— Eddig — ugymond — a szilágyosmlyói állami főgimnázium növendékei vizsgáztak, meglehetősen gyenge eredménnyel. Nagykarolyból két diák vizsgázott és mind a kettő

Majd tovább:

Gyulafehérvárral ellenkezik, hogy Nagyváradon tiszta román lista legyen. Kijelenti, hogy ő nem soviniszta, mert az irredentizmust szűl...

E kis csoportba fűzött idézetek, úgy hisszük élesen ellenkeznek dr. Lázár Aurélnak a tegnapi megyegyűlésen elhangzott tiltakozásával. Nem kell ezekhez kommentár. Csak még annyit jegyzünk meg, hogy ezeket a beszédeket dr. Lázár Aurél magyar nyelven mondta el...

elbukott. A belényesi leánygimnázium 6 növendéke közül pedig három átment. Az első napokban a vidékieket vizsgáztattuk, hogy hamarabb elutazhassanak. Ma kerül sorra a nagyszalontai főgimnázium és a nagyváradai zsidó-lyceum, míg holnap és holnapután a Gojdu-lyceum.

— Ezeknél előreláthatólag jobb lesz az eredmény.

A lépcsőházban aggódó szülők várják a fiukat. Bent a teremben pedig folyik a vizsga. Hiba: még kissé mindig Anghelescu szellemében.

Marcus rendőrprefektus nyilatkozik bukeresti úljáról

Majdnem két heti távollét után tegnap délután érkezett vissza Bukarestből Marcus István rendőrprefektus, aki utjának eredményéről az Estilap munkatársa előtt a következő kijelentéseket tette:

— A Bukarestben tartózkodó Jacob József prefektus urral együttesen jelentem meg első ízben Goga Oktavián belügyminiszter úr előtt. A prefektus úr távozása után a belügyminiszter úrnál és Muzicescu államtitkár úrnál több ízben voltam kihallgatáson. — Goga miniszter úr igen szívesen fogadott és előterjesztésemet a rendőrség átszervezésére vonatkozóan úgy a szolgálati beosztás, mint az anyagi

lavadmazás szempontjából teljes egészében magáévá tette.

— A jóváhagyás néhány napon belül megérkezik — fejezte be nyilatkozatát Marcus rendőrprefektus — és az át-szervezési munkálatokat rövidesen megkezdjük.

Atlantic és Apolló mozgó
1926. október 3-án délelőtt
fél 11 órai kezdettel
nagy matiné-műsor
A végzetes gyémánt
Hatalmas kalandor dráma 6 felv.
A főszerepben: Carlo Aldini.
Ezt megelőzőleg két drb. 2 felv.
burleszk megy.
10 leies helyárak mellett.

Mi újság?

Ma, szombat este megnyílik a Palace, a jó levegő és elegancia kavéháza

Már ma szombaton egész nap kíváncsiak tömege nézdegélt be a Palace ablakain, a ragyogóan újalakított kavéház tényleg remek képet ad. A barna szín az uralkodó, eltekintve a mézfehér faltól, melyet csak itt színeznék a művészi kézre valló, gyönyörű frizek, barna mahagoni a bútort, a páholypok bárszín színe s a nagy selem függönyök.

Előkelőséget sugárzó ez az artisztikus berendezkedés s különösen nagyon jól hat a táncolók pompás pódiuma. A kavéház közbecsülésnek örvendő tulajdonosai Vaida Sándor és Kohn Jenő annak ellenére, hogy két évre szól további bérletük, valódi gavallériával akarják a legjobbat és a legpazarabbat nyújtani Nagyváradi disztigvált közönségének. Hiszen a Palace-nak tradíciói vannak és kertörténeti emlékei szorosan egybefűződnek e város legszebb, romantikus idejével. A Pannoniába táboroztak annak idején az arisztokrata huszártisztek, a megye és a város előkelőségei s a polgári társadalom elitje. Nagyváradi legszebben megkonstruált kavéháza a Palace, amelynek különösen nagy előnyt biztosít, hogy állandóan jó levegőt tud adni vendégeinek, mert speciális ventilációjával a magas mennyezetű kavéházból minden füst eltávolítható.

A mai megnyitóra már eddig lefoglalták az asztalok nagyobb részét s hogy a Palace startjához képest zsúfolva lesz új érájában mindig, nem kétséges.

Hiszen Nagyváradi disztigvált kavéházi közönsége várvavárt arra, hogy egy artisztikus berendezésű, elegáns szervizű, egészségesen jó levegőjű kavéháza legyen, ahol kellemesen elszórakozhat. A Palace kiváltságos módon egyesíti egy nagyvárosi kavéház összes előnyeit.

* Harangszentelés Mezőtelegden. A mezőtelegdi római katolikus hitközség három új harangjának felszentelése alkalmából a harangok javára holnap, október 3-án este fél 9 órakor Mezőtelegden a Körösvölgyi szálloda termében karbaréval egybekötött táncmulatságot rendez.

* Eljegyzés. Munka Lilit Nagyváradról eljegyezte Grosz Elemér Kolozsvárról.

* Az Izraelita Nőegylet jubileumi ünnepségének programja. Holnap délelőtt 11 órakor ünnepli a nagyvárad-i Izraelita Nőegylet működésének hatvanadik évfordulóját az alábbi programmal: 1. Nyitány, előadja a színházi zenekar. 2. Elnöki megnyitó. 3. Egyleti titkár beszéde. 4. Az egylet működését méltatja Gerő Ármán úr. 5. Ünnepi költemény, írta és előadja Ruth Klára. 6. A vendégek esetleges felszólalásai. 7. Zárszó, mondja Radó Samuné.

* Orvosi kozmetikai rendelő. Dr. Jeremiás Aranka Bulv. Reg. Ferdinand 24. (Új plébánia-palota.)

* A Sfatul Negustorese nagyvárad-i fiókja a felmerült telefon mizériák ügyében ismételtelen eljárt a posta-, távirat- és telefon műszaki vezetőségénél Temesváron és ennek eredményeként 23832—1926. sz. leirattal azt az értesítést kapta, hogy a műszaki felügyelőség vizsgálata megállapította, hogy a mizériák oka nem műszaki hiányokban, hanem a téves kezelésben keresendő. Abból a célból, hogy a telefont kezelők által elkövetett hiányok radikálisan orvosolhatók legyenek, felkéri a Sfatul Negustorese az összes telefon bérletet, hogy a konkrét panaszokat írásban juttassák tudomására és ezeket a posta-, távirat- és telefon vezetőségnek be fogja jelenteni. A panaszokat a Sfatul Negustorese titkári hivatalához, Nagyváradi, Str. Vlahuta No. 9. kell benyújtani.

* Hogyan halt meg Rodolpho Valentino. Ma jelent meg az újalakított Film Riport érdekes és változatos tartalommal. Rodolpho Valentino halálának ismeretlen körülményeiről számol be az új szám, amely ezenkívül egész sor érdekes cikket és képet is hoz az olvasónak. A Film Riport egyre növekvő népszerűségére való tekintettel a lap a jövőben hetenként jelenik meg és az eddigi 16 lej helyett csak 12 lejbe kerül.

* Orvosi hír. Dr. Fried József szemész, poliklinikai rendelő orvos, hazaérkezett és rendeléseit Pável-püspök-utca 17. sz. alatt újól megkezdte.

**Óriási tömeg
ősz szövel
érkezett
a Körösparti Áruházba**

Ezüsti díszlámpák KALMANNAL 2

x Özvegy Feldman Mártanné, Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 30., ajánlja elsőrendű női, leány, fiú divatszalonját.

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órákor

Ma, szombaton mutatja be
**Lehár Ferenc világ-
hírű operettjét:**

Luxemburg grófját

eredeti zenekísérettel.

A főszerepekben: Helene Lee,
Worthing Georg, Valsh
játsszanak.

Ezt megelőzőleg egy külön
2 felv. burleszk megy.

Atlantic nyári mozgó

6 és 9 órákor

Ma, szombaton
A szezon két legnagyobb siker aratott filmjét mutatja be és pedig:

A boldogság tolvaja

Ronald Collmann, Allen
Pringle, Dorrys Kenyonnal
a főszerepben.

KÖLYÖK

Chaplin és Jackye Googannal
a főszerepben.

* Házasság. Klein Katóka és Madas Jenő ezúton hívják meg rokonaikat, jóbarátait és ismerőseiket a Szent János-utca 23. sz. lakásukon ma, vasárnap déli 1 órakor tartandó egybekelési ünnepélyükre.

x Női ruha és kalapkészítést teljesen elsajátítja, ha szakiskolámba beiratkozik. Végzett növendékeim (készítményeik Missir és Hatvany kirakatában láthatók) sok pénzt takarítanak meg, vagy önálló keresethez jutnak. Tisztviselő nőknek esti tanfolyam. Papolcyné Fényes Marica, Piata Unirii (Szent László-tér) 14. szám.

x Maculatur nagy tételben kapható a Hegedűs Hírlapiró-dában 18 Lei kilóia.

Sportharisnya 57 lei.
Divatkockás cernaharisnya 77 lei
a HÓFEHÉRKE
Aruházban
Sas-passage 2565—2

**A Körösparti Áruház
olcsó árai
versenyen kívüliek**

x Részlet fizetésre is előállít temetéseket a „Kegyelet” Sas-passage.

* Alföldyék tánciskolájában Parcul Traian Chioschban az őszi táncanfolyam október hó 3-án kezdődik meg! Beiratkozni egész nap lehet az iskola helyiségében.

Kedvező alkalom lakásberendezések fel- újítására!

3056
Függöny, szőnyeg, terítők, bútorszövet, plüsch, padlófűtő, matrac, paplan és mindennemű kárpitos anyagok

Vadász és Schönfeld

Str. Alexandru (Teleki)-utca 4.
cégnél feltűnő olcsó árban.

Kivánságra könnyű fizetési rendszer kedvezm. nyújtunk

Keyman szinkör

ma és hétfőn bemutatja
3, 5, 7 és 9 órákor

Irgalmasnővér

szenlimentális, izgalmas, érdekesítő film

Főszerepben:

Mindszenthy Mária.

Csodálatos rendezés,
nagyszerű felvételek,
pazar kiállítás

Fekete Pierrot - Harry Piel

Vasárnap délelőtt
nagy zenekari kísérettel

Huszár László karnagy
vezetése és ének kísérete
mellett

Gyimesi vadvirág

Főszerepben:

Kiss Ferenc, Medgyasszay Jenő
és Kovács Lili

10 leies helyárak

A mai zürichi nyitás

BUDAPEST 265—

BERLIN . . . 12320 PARIS 1455—
NEW-YORK 51750 PRAGA 153250
LONDON . . 251025 B.PEST 72.45
BÉCS . . . 7305 MILANO 1945—

Nagyvárad árfolyamok

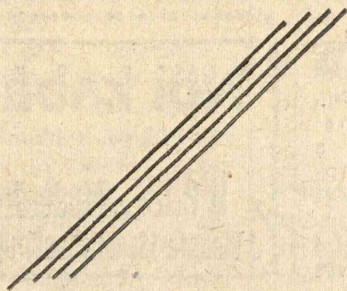
Magyar korona	360 pénz	370 ár
Dollár	198—	196—
Cseh korona	583	578
Svájci frank	3790	3770
Osztrák shilling	28—	2770
Francia frank	560	570
Angol font	950	945
Olasz lira	760	750

**Selymek,
bárszönyök,
vásznak és
asztalneműek**
a Körösparti Áruházban
a legolcsóbbak

Kovács Testvérek Saspassage

Románia legolcsóbb és legnagyobb divatháza

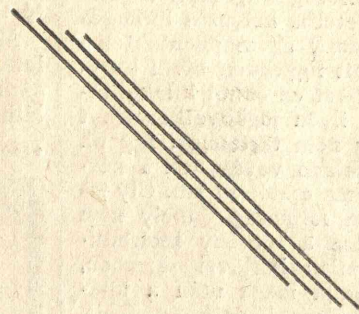
Szenzációs kirakatainkat kérjük megtekinteni!

Az összes angol kosztüm- és kabát-kelmék raktárra érkeztek

Nem ismételhetjük folyton, hogy olcsón adunk, hiszen ez már országsszerte tudva van. De egyenesen rá kell mutatnunk arra, hogy a legolcsóbb árak dacára csakis szép és izléses árut adunk. Egyetlen darab árut sem hozunk raktárra, mely izlés, szoliditás és minőség szempontjából a legélesebb szakszerű kritikát ki nem állotta volna; ez egy nagy áruháznak vezérelve kell hogy legyen

Szenzációs kirakatainkat kérjük megtekinteni!

Összes francia kabát- és ruhaselyem ujdonságok megérkeztek

Kovács Testvérek Saspassage

Románia legolcsóbb és legnagyobb divatháza

Mit kívánnak a lakók az államtól és a várostól

Készülődés a nagyváradai lakásbérlet szövetségének közgyűlésére

Vasárnap tartja a nagyváradai Lakásbérlet Szövetsége ezévi rendes közgyűlését. A közgyűlésen szóba fognak kerülni a lakók égető kérdései, amelyeknek orvoslása a közel jövő feladatai közé tartozik. Dr. Rozvány Jenő főtitkár be fog számolni a temesvári országos kongresszuson törtétekről és javaslatként fogja előterjeszteni az ott hozott határozatokat. Eszerint a vasárnapi közgyűlésen a következőképp fogják körvonalazni a lakásbérlet társadalomnak az állammal és a várossal szemben támasztott követeléseit:

1. A bérletek 1932 május 1-ig meghosszabbítandók

Miután mindeddig sem az állam sem a város nem tettek semmit a rettentő lakáskrisis megszüntetésére vagy legalább enyhítésére, a bérletek felszabadításának a háztulajdonosok által felvetett eszméje romboló hatással volt az egész ország dolgozó társadalmára. A felszabadított üzletek példája mutatja, hogy a bérletek felszabadítása a mai lakásbérletet 1927 május 1-én egy csapásra tizszerezére, sőt tizenötszörösére

emelné fel. Ezt a dolgozó osztályok, hivatalnokok, kisiparosok és kiskereskedők, munkások nem bírnák el. Mert bár igaz, hogy a bérek egy idő múlva nivellálódnak, addig azonban, míg ez a nivellálás bekövetkezik, oly nagy nyomor szakad ezekre az osztályokra, amelynek következményeitől épp a vagyonos osztálynak kell óvakodni. A hirtelen elértéktelenedett valutájú országok példája mutatja, hogy mily lassan halad a béreknek nivellálódása és mily rettenetes lezüléssel jár a valutaromlás az ország dolgozóira. Ugyanez lenne a helyzet a lakásbérletek felszabadításával bekövetkező bérzúszoránál is.

A nyugateurópai államok példája is azt mutatja, hogy a bérletek felszabadítására egyetlen állam sem gondol. Éppen ezért az nálunk is képtelenség volna.

Tehát a szövetség az ország egész bérletársadalmának és dolgozó osztályainak érdekében kéri az 1924 évi lakástörvénynek 5 évre való meghosszabbítását.

Bérlősztrájk a házbérzúszóra ellen!

Egy fillérrel sem többet, mint eddig fizettünk! Ez lesz a bérlők harci jelszava, abban az esetben, ha kívánságait nem teljesítik. És

megkezdik azt a sztrájkot, amire még eddig sehol nem volt példa.

2. Építési politika

A lakásbérletek meghosszabbítása azonban nem végcélja a bérlőtársadalomnak, mert a bérlők maguk is szabadon szeretnék megválasztani lakásaikat. A bérlőtársadalom tehát keresi a módot, mellyel lakbérzúszóra nélkül szabadon választhatja meg lakását. Ez azonban csak az építkezések megkezdésével lehetséges.

A lakáskrisis megoldását a város által következetesen és energikusan folytatott építkezési politika segítségével lehet csupán megoldani és pedig:

a lakásépítési adó,

az agrártörvény végrehajtása illetve az üres telkek adója és a betterment által véltük megvalósíthatónak.

Évéből szükséges egy lakásépítési alap megteremtése, mely létrejönne a fent említett jövedelmi forrásból és pedig a lakásépítési adóból, az üres telkek adójából és bettermentből.

A lakásépítési alap elsősorban a városi lakásadóból teremtnék meg, mely 1927 május 1-től volna esedékes, vagyis attól az időtől kezdve, amikor hatályát veszti a régi lakástörvény. Ez adónak az összege, 1929 május 1-ig a lakások és üzlethelyiségek után az 1914 évi alaphérek egyszerese 1929 május 1-től kezdve pedig az alaphérek kétszerese. Ez lenne az az összeg, mellyel a jelenlegi bérek emelhetők lennének.

A törvény szerint tisztviselői és munkásai részére építésre kötelezett, de kötelezettségének eleget nem tett részvénytársaságok és

vállalatok a fenti összegek háromszorosát illetve ötszörösét.

Addig is, míg az agrártörvény 14 szakasza, mely be nem épített városi telkek kisajátítását rendeli el, végre nem hajtatik, alkosson a város szabályrendeletet a be nem épített vagy kellően ki nem használt telkek megadóztatására.

Végül szükséges a betterment járulékok kivétele, ami abban áll, hogy a város adó alá vonja azt a vagyonszaporulatot, mely azáltal áll elő, hogy az állam vagy a város közművei bizonyos telkek értékét emelik. Ennek bizonyos százaléka az, mely betterment adó címén illeti a várost ez esetben az építési alap pénztárát.

A lakásépítési alap kezelésére egy külön szövet kell létesíteni, mely a város ellenőrzése alatt áll.

Következik tehát egy külföldi kölcsön. Ez nehéz problema, de erre vállalkozni kell a város vezetőségének. Ez a kérdés, hogy azt a bizalmatlanságot, mellyel ma viseltetik irántunk a külföldi tőke, megtudjuk-e szüntetni. Ez a kérdés szorosan összefügg összes közállapotainkkal.

A külföldi kölcsön megszavazása és felvétele után az építkezési alap kezelő bizottságának rendelkezésére kerülne, mely megkezdene annak felhasználását. A kölcsön egy része a kisajátítás alkalmával telekhez jutottak részére szolgálna építési kölcsönként. A másik részével pedig a város építene rendszeres terv szerint és pedig kis lakásokat és egy nagy népszállót az ágyarázó rendszer megszüntetésére.

4. Igazságügyi sérelmek

Szomoruan tapasztalják a bérlők, hogy az igazságszolgáltatás

terén napról-napra rosszabbodik a helyzetük a háztulajdonosokkal szemben.

a) Amíg a háziurak kilakoltatási kereseteit a bíróságok soron kívül intézik el, a háziurak által békés birtokukban háborgatott életveszélyesen fenyegetett, megvert és állandóan zaklatott lakók panaszaik csak hónapok, esetleg csak évek múltán kerülnek tárgyalásra, rendszerint akkor, amikor a megérintett lakó nem bízza az igazságszolgáltatás pártatlanságában már engedett a háziur zsarolásának és elköltözött. Pedig a bérlettörvény 46. §. szerint ezek a keresetek feljelentés beadását 5 napon belül tárgyalandók.

b) A bíróság szigorúan ragaszkodva a letétbe helyezés formáshoz, annak egyes jelentéktelen mozzanatait figyelmen kívül hagyva a bérletet ez okból kilakoltatja, holott ilyen jogkövetkezményt a törvény nem tartalmaz. Így pl. a postai feladó vevénynek a kérvényhez nem csatolása stb. Oly jelentéktelen formáság, mely nem elmulasztása a törvény labirintusában járattan bérlettel szemben, nem vonhatja maga után a kilakoltatás súlyos következményeit.

c) Súlyos tévedés a letétbe helyezést szigorúan az esedékesség napjára követelni, mint azt egyes bíróságok teszik, vagy a kilakoltatást egyáltalán olyankor kimondani, amikor a háziur visszautasítja a bér felvételét, és a lakót kereset beadása nem szólítja fel a bér fizetésére. Egyáltalán törvényhozásilag kellene kimondani, hogy kilakoltatás csak előző intés dacára nem fizetés esetén lehetséges.

5. Közigazgatási sérelmek

Ha mellőzés éri a lakókat az igazságszolgáltatás terén, még sokkal súlyosabb sérelmek érik a közigazgatási hatóságok részéről.

Ily súlyos sérelem az, hogy egyes városok tanácsai segédkeznek nyújtanak ahhoz, hogy a háziurak azon lakóikat, kiket bírói uton ki nem lakoltathatnak, közigazgatási uton lakoltassák ki. Ennek módja rendszerint az, hogy a háziur kérelmére eljárás indul a háztulajdonos ellen házlebontására. A határozat kötelezi a háziurat a közveszélyes ház lebontására, melyet a háziur azután a kényszer hatása alatt örömmel teljesít. Természetes az ily háziurat a törvény szankciója, mely a leromlott ház helyébe új ház építését rendeli el, a legrikkább esetben éri.

6. Visszaélés a törvénnyel

Gyakori eset, hogy a házigazda kilakoltatja a lakóját bírói uton, azon a címen, hogy építeni fog. Ezt azonban nem teszi meg. A bérletbiztosíték az ilyen esetek megtorlása végett a bérleti törvény 45. §-a alapján feljelentést tesz a házigazda ellen.

7. Házbérzsarolás büntetése

A bérletbiztosíték követelnek olyan törvényhozási intézkedést, mely uszórának minősít minden olyan lak vagy üzletbért, mely a házbafektetett tőke törvényes kamatainál magasabb.

8. Házbérzsarolás

A lakbértörvény 46. §-a eléglennek bizonyult a lakók megvédésére a brutális háziurak ellen. Az esetben, ha a házigazda a 46. §-ban körvonalazott cselekményeket magasabb lakbér kikényszerítése végett követi el, zsarolás címen feljelentést tesznek ellene.

9. A bérletbiztosíték szervezett védelme

A bírósági eljárás lassúsága következtében gyakran tapasztalható, hogy egyes háztulajdonosok brutális módon üldözik a náluk fizikailag és érvényileg gyengébb lakókat különösen az özvegy nőket és hogy ez az üldözés rendszerint sikerrel is jár, mert az állandóan fenyegetett személy végre is megtörik a brutális üldözés előtt. Az ilyen esetek meggátolása végett megszervezik a bérletbiztosíték utcai védelmi bizottságát, amelyhez a megtámadott lakó védelemért folyamodik. Az utcai bizalmi férfi testület hivatása ezenfelül a kerületekben tapasztalható összes sérelmekről a Szövetségnek jelentést tenni.

Mindezeket a kérdéseket részletesen meg fogják tárgyalni a vasárnapi közgyűlésen, amely előre láthatólag nagyon népes lesz.

Több fióküzletünk megszűntelése miatt a rakláron levő összes árukat minden elfogadható árban elárusítjuk

Néhány tájékoztató ár:

Tennis-flanel mtr	35
Prima mosóli sifon mtr	37
Mosó velour mtr	69
Ruhahársony 50 színben	89
Női ruhaszövet mtr	139
150 cm. széles térfűszövet métere	298
110 cm. széles Eolin-selyem métere	450

AU
Printemps
(volt Missir-cég)
Royal-kávéházzal szemben

SPORT

Holnap este lesz a Törekvés szezonnyitó kerületi birkozóversenye

Impozánsnak ígérkező keretek között holnap este 8 órakor zajlik le a Munkás Otthon e célra átalakított disztermében a Törekvés szezonnyitó kerületi bajnoki birkozó versenye.

A holnapi birkozóverseny csupán előjátéka annak a hatalmas méretű programnak, amelyet a Törekvés birkozószakosztálya a téli szezonra tervbevelt.

A kerületi bajnoki versenyt hamarosan követni fogja Nagyvárad bajnokságáért kiírt küzdelem, majd utána a Temesvár-Nagyvárad városközi birkozóverseny a vándordíjas ezüst babér koszorús versenyt, Debrecen, Kassa, Ungvár válogatottjainak a küzdelme és végül a budapesti MTK világhírű atlétáit látja vendégül a Törekvés birkozógyárdája.

A rendezőegylet igen helyesen gondoskodott arról, hogy a versenye ne nyuljanak túl hosszúra és ezáltal ne válhassanak túl unalmasakká. Erre való tekintettel a versenyek pontosan 8 órakor kezdődnek és legkésőbb 11 óráig tartanak.

Elmarad a Nac választmányi ülése. A NAC-Törekvés kombinált holnapi aradi vendégjátéka miatt a NAC vasárnapra összehívott választmányi ülése elmarad.

A holnapi román-jugoszláv mérkőzés. Holnap, vasárnap Zágrábban találkozik a jugoszláv és román nemzeti válogatott futball csapat az aranykupáért való mérkőzésben. Dr. Morár Teofil nemzeti szövetségi kapitány a következő csapatot vitte magával a jugoszlávok ellen: Zombory, Bartha, Hoksáry, Tessler, Fogl, Steiner I., Tänzer, Guča, Weizer, Semler, Matek. Tartalékok: Teleky és Kilianovits. Megeshetik, hogy ebből a hibás válogatásból kudarc fog származni. A jugoszláv válogatott csapatban ugyanis a legjobb belgrádi és zágrábi játékosok szerepelnek, akiket erősen ambicionál, hogy királyuk arany serlegét ki ne engedjék országukból.

A NAC-Törekvés komb. Aradon. Az Aradi Munkás Testező Egyesület holnap vasárnap ünnepi fenállásának tizenöt éves évfordulóját. Erre az alkalomra meghívta az immár messze földön híressé vált NAC-Törekvés komb. csapatot, amely ma bárhol elsőrendű sport attrakciót jelent. Két vezető egyesületünk készsággel csatlakozott az aradi sportoló munkások ünnepi mozgalmához s a meghívás elfogadásával a mai est folyamán már át is küldi a kombinált csapatot Aradra, hogy ott holnap délután az AMTE legénységével mérkőzzék. A kombinált csapatból Bartha, aki tudvalevőleg a jugoszlávok ellen szereplő nemzeti válogatott csapatban szerepel, hiányozni fog. A kombinált csapat a következő felállításban fog szerepelni: Ströck I., Markovits, Székely, Szilágyi, Körösi, Sternberg, Plesch, Grünbaum, Szemere, Rónai, Csomag. Tartalék: Gróh, Guru.

Vasárnap délután 5 órakor kezdődik a Félix-fürdő uszodájában az NSE nagyszabású uszóversenye.

A NAC-Törekvés kombinált AMTE mérkőzéséről, a román-jugoszláv kupadöntőről, a Törekvés holnapi esti birkozóversenyéről, az NE uszómetingjéről, a bajnoki meccsekről, külföldi sporteseményekről, azonkívül más sport-szenzációkról részletes tudósításban számol be a hétfőn reggel megjelenő Sporthirlap.

Női kabátok

legolcsóbban

Weber, Model-Aruház

Vlahuța (Szent János)-utca 6. sz.

Reklám flanel, pazar választékban 33 Leiert Leimer Marion Rt-nál.

ÉRTESÍTÉS.

Értesítjük a t. közönséget, hogy i. hó 3-án, vasárnap reggel 7 és 10 óra között a kapcsolótábla sürgős átalakítási munkálatai miatt az áramszolgáltatás szünetelni fog. Ugyanakkor a villamoskocsi sem fognak közlekedni.

Oradea, la 2 Octomvrie 1926.

Gh. Tulbure s. k. primar.

Bazilli s. k.

a villamosmű igazgatója.

3054

Más vállalat miatt üzletemet feloszlatom.
Árurakláramat teljesen kiárusítom

Kiárusításra kerülnek a legdivatosabb téli és átmeneti kabátok, **szőrmebundák, szövet-, selyemruhák, blouzek** és mindennemű kész **konfekció**. Óriási választékban

szövetek, selymek, bársonyok

és a legkülönlegesebb női divatcikkek.

Teljes berendezés eladó.

Spitzer Béla

Bul. Reg. Ferdinand 3

Erdélyi Miklós már megkapta a koncessziót, de egyelőre nem ad programmot

A színházi koncesszió elnyeréseért hónapok óta folyó harc tegnap végre nyugvópontra jutott. Ismeretes, hogy Tulbure György polgármester legutóbbi bukaresti tárgyalódása alkalmával interveju-t adott a kultuszminiszternél Erdélyi Miklós érdekében, aki mellett felsorakozott a város egész közönsége. Erdélyi Miklóst tizenhat esztendőig igazgatói múltja predesztinálta arra, hogy Nagyvárad magyar közönségének a színházzal szemben való közönyét meg-
törje.

Goldis színművészeti miniszternek távollétében azonban a kérdés végleges elintézését e hét végére halasztották. Gróf László e hét elején Nagyvárad város polgármesterének ajánló levelével újból Bukarestbe utazott, ahol Erdélyi Miklós koncessziója érdekében tárgyalásokat folytatott a különböző faktorokkal és tegnap kihallgatáson jelent meg Goldis miniszter előtt. A kihallgatás eredményéről Gróf szűkszavú táviratban számolt be apósának, Erdélyi Miklósnak. A távirat így hangzik:

Miniszter koncessziót alá-
írta. Vasárnap érkezem.

Bár elég későn érkezett a döntés, még mindig remélhető, hogy a közönségnek és a város tanácsának megértő segítségével meg lehet teremteni a várad magyar színjátszás re-
szanszját.

Ha a város tehermentesíti az igazgatót a fűtés és világítás terhe alól, amint erre a közel-
múltban kötelezettséget vállalt, az így nyert fölöslegből a mű-
vészi célok elérésére lehetne nagyobb áldozatot hozni. A közönség részéről a színház a jövőben is csak azt az áldozatot kéri, hogy járjon a színházba. Az új igazgatónak olyan érlelt módozatot kell találnia, amely a színházat hozzáférhetővé teszi a publikum legszé-
lesebb rétegei számára.

A várossal kötendő szerző-
dés, a bérletrendszer egészsé-
ges megállapítása az első lé-

pések egy tisztességes színházi szezon megalapozásának.

Az Estilap munkatársa Erdélyi Miklóstól ilyen irányú programot kért. Az új igazgató azonban egyelőre kitért a vá-
lasz elől. Bevárja, míg a kon-

„A város közigazgatásában a legsiralmasabb helyzetet találtam...” Tulbure György polgármester expozeja az állandó választmány első ülésén

Nagyvárad város választott tanácsa ma délből 12 órakor tartotta első formális ülését, amelyen a tanács valamennyi tagja és az ügyosztályfőnökök is részt vettek.

Az ülés megnyitása után, napirend előtt az elnöklő polgármester üdvözölte néhány szóval az új tanács tagjait, majd a hét év alatti gazdálkodásra célozva a következőket mondotta:

— Végzetlenül szomorú és sok tekintetben siralmas hely-
zetet találtam a város közigazgatásában, de

különösen annak gazda-
sági ügyvitelében,

Egy várad birkozóbajnok tragikus halála Megölte a szive...

Nagyvárad sportvilágának mély-
ségeken megdöbbentő gyászja van. A Törökves birkozógárdájának egyik legmarkánsabb alakja, az alig 28 esztendő Breier Pál tegnap este 7 órakor tragikus körülmények közt elhunyt. Az Erdélyszerte ismert birkozóbajnok két évvel előbb visszavonult az aktív sportolástól és új egzisztenciát teremteni ment ki Párisba. A szorgalmas, törekvő mechanikus francia fővárosban nem tudott megfelelően elhelyezkedni és hosszas hányódás, nélkülözés után néhány hónappal ezelőtt vissza-
tért Nagyváradra. A sikertelen ut-
kedvét szegte az erőteljes fiatal atlétának és hozzájárult mély le-
hangoltságához az, hogy a

háboruban szerzett szív baja
újából elővette.

A zsidó ünnepek alatt a tem-
plomban rosszul lett Breier Pál és több napon át a lakásán ápol-
ták.

Tegnap délután még rendesen
végzte munkáját és este 7 óra
körül tért haza szülei lakására. Az asztal mellett ültek és Breier Pál édesapjával beszélgetett. Dis-
kurálás közben Breier Pál hirtelen
rosszul lett és

egyetlen jaiszó nélkül lefordult
a székéről.

A megremült család orvosért kül-
dött, de a háziorvos már nem se-
gíthetett. Breier Pál

anélkül, hogy egy percre is

cessziót kézhez veszi és a vá-
rossal is megkötöti a szerződést.

— E pillanatban még nem
adhatok programmot, — mon-
dotta Erdélyi Miklós. — Pro-
grammot a multam. Ha a vá-
ros és a közönség támogatnak
és segítenek, úgy minden erő-
feszítéssel, odaadó munkával,
anyagi áldozatok árán is
igyekszem megteremteni a jó
színházat, amelyben a közön-
ségért és színészleimért fogok
dolgozni.

amikor felelősségteljes pozi-
ciómát átvettem. A tölem tel-
hető erővel már eddig is igye-
keztem ezeket az anomáliákat
megszüntetni. Bizalommal tek-
intek az Önök munkája elé,
akik a város polgárságának
egyöntetű bizalmából kerültek
a legfontosabb posztokra. Re-
mélem, hogy hűséges segítő-
társaim lesznek a hatalmas
munkában és ebben a remény-
ben nyitom meg a megválasz-
tott tanács mai első ülését.

A polgármester őszinte ha-
tást keltő beszéde után Soós
István dr. terjesztette elő jelen-
tését az ármegállapító bizott-
ság tegnapi üléséről.

Lapunk zártakor az ülés tart.

magához tért volna, — kisen-
vedett.

A tragikus sorsu birkozóbajnok
temetése holnap délelőtt 10 óra-
kor lesz a Cuza Voda (Szacsavay)
utca 63. számú gyászházából.

Utolsó útjára az egész város
sporttársadalmának osztatlan rész-
véte kíséri.

Arany ajándéktárgyak KALMANNAL!!

Továbbra is a kurzus kezében marad Budapest vezetésc Sipőcz Jenőt választották polgármesterre

— Budapesti tudósítónk távirata —

Pár hét óta izgalomban tartja
a magyar főváros közönségét a
polgármesterválasztás. Három je-
lölt küzdött a diszes pozícióért,
Sipőcz Jenő, a kurzus exponense,
Bárczy István, Budapest volt pol-
gármestere, akinek nevéhez fűző-
dik a magyar főváros igazi fejlő-
dése és Ripka Ferenc, volt gáz-
gyári igazgató, akinek pártja a
szélsőséges pártok közt az egyen-
súlyozó szerepét tölti be. A pár-
tok a választásra erősen felkészül-
tek és tegnapelőtt megejtett vá-
lasztáson Bárczy István és Sipőcz
Jenő 124—124 szavazatot, Ripka
Ferenc pedig 56 szavazatot ka-
pott. Péntekre tüzték ki a pótvá-
lasztást, amelyet a pártok erős
propagandája előzött meg.

Varró Domokos repatriál

Nagyvárad régi magyar
tisztviselőkarának egyik tiszt-
eletre méltó tekintélye volt
hosszu éveken át Varró
Domokos műszaki tanácsos,
az államépítészeti hivatal fő-
nöke. Az új impériumban a ta-
nácsos elhelyezkedése nem
volt mindvégig pozitív, sőt
egyidőben a magasrangú tiszt-
viselő idegrendszerét meg is
támadta a huzavona, amely
lakása körül keletkezett.

Varró Domokos abban az
időben gondolt arra, hogy Bu-
dapestre költözik, ahol megfe-
lelő összeköttetései vannak és
a fia, Vass József miniszter-
elnökhelyettesnek személyi
titkára. Varró Domokos leánya
nemrégiben kötött házasságot
Lazar Aurél dr. fiával, La-
zar Liviusszal és most már
végre megérlelődött az át-
költözködés terve a családban,
miután a gyermekeket a szü-
lők szárnyukra bocsájtották.
A műszaki tanácsost az a ritka
és öröndetes meglepetés érte,
hogy a magyar kormány elte-
kintve a magas korától, reak-
tívalta hivatalában és Buda-
pesten magas pozícióba ne-
vezte ki megfelelő, előkelő fi-
zetési osztályba.

Ne vásároljon addig
kabát,
vagy
ruhaszövetet,
mielőtt meg nem nézte
a **Körösparti Áruház**
hatalmas választékát

x Női ruha szabásmintát ponfo-
san és alaposan csak Orbánnál
tanulhat, aki a budapesti techno-
logia rendszere szerint tanít és 5
év óta fennálló szakiskolájában
kitűnő eredményeket produkál.
Varrónak esti tanfolyam. Ri-
manóczy-utca 13.

x Selejtes harisnyák újból
érkeztek ABRAHÁMHOZ, Ri-
manóczy-utca 4.

Atmeneti kabát
Börkabát
Gummikabát
Gyermek telikabát

MENDEL
Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

Heyman szinkör

ooo

Szombat: Irgalmas nővér. Főszerepben: Mindszenty Mária.

Vasárnap délelőtt: Gyimesi vadvirág, Huszár László énekkíséréte mellett, teljes zenekarral. 10 leies helyárakkal.

Vasárnap délután: Irgalmas nővér.

== Irgalmas nővér kerül ma színpadra a Heyman Szinkörben 5, 7 és 9 órákor, rendes helyárak mellett. Mindszenty Mária játssza a főszerepet ebben a nehéz játéku, erős szűzségi filmben. Vasárnap délelőtt nagy matiné, színpadra kerül: Gyimesi vadvirág, magyar színészekkel, teljes zenekari kíséréssel, Huszár László karnagy vezetésével és énekkíséréte mellett. Jön: Fekete Pierrot, Harry Piellel.

2 m. nagyságú, kékszelű **lópókrok** 500 Leier **Leitner Márton Rt.-nél.**

MOZI

— Az Apolló mozgó ma, szombaton 3, 5, 7 és 9 óras előadásokon mutatja be Lehar világhírű operettjét a **Luxemburg grófját**, eredeti zenekíséréssel.

— **Hogyan góloznak a cow-boyok**, lovas poló verseny, new-yorki felhőkarcolók, mulatságos epizódok és szomorú jelenetek láthatók a **Dorian-Filmszínházban** ma, szombaton színpadra kerülő „Selyemfű” című 7 felvonásos filmében, amelynek a főszerepét Richard Dix, a „Tízparancsolat”-ból ismert kitűnő színész alakítja. — Előzőleg színpadra kerül egy Olaszországot bemutató film. Holnap, vasárnap délelőtt 11 órákor matiné 10 leies helyárakkal. Színpadra kerül „Montmartrei farkasok” Glória Swansonnal és „Ifjú Maharadzsa” Rodolphó Valentinóval. Dorian filmek! — Jön a „Fiandriai fiú” Jackie Coogan-nal.

— Az Atlantic nyári mozgóban ma, szombaton, 6 és 9 órákor kezdődő előadásokon mutatja be a szezon két legnagyobb sikert aratott filmjét, a **Boldogság tolvaját** Ronald Collmann, Allen Pringle és Dorrys Kenyonnal a főszerepekben és a **Kölyök** című nagy slágerfilmet, amelyben Chaplin és Jackie Coogan játszik a főszerepeket.

Vásznak, chiffonok, damasztok, étkezőkészletek a legmegbízhatóbb minőségben **Leitner Márton Rt.-nél.**

FIGYELMEZ!

Kéfe- és ecsetáru

mivel saját gyártmányaim, nálam szerzhető be legolcsóbban **Stern S. Endre** festék, kefe üzlete Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 10. 2406

Férfiszövetek, finom kivitelben, kabátelmék és hozzávalók isan felszerelt raktára **LEITNER MÁRTON Rt.-nél.**

Az iparos vendéglő

abonálásokat olcsón elfogad. Kitűnő konyha, választékos étlap. 3046-1

Fest. Tiszta
2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos. 2779 Vasal

Nagymennyiségű prima minőségű

diós jutoszák

olcsó áron kapható

DANCSE JAKAB

terménykereskedőnél

Calea Victoriei 92. sz.
Telefon 813.

Ugyanott legmagasabb napi áron veszek vaggontételben diót. 3048

Nem kell reklám,

csak jó áru olcsó árban!

Hetiárjegyzék

Vizes pohár csiszolt	5
Boros pohár csiszolt	350
Likörös pohár csiszolt	3
Vizes kancsó kristály	30
Boros palack kristály	30
Mély lapos tányér fehér	15
Csemege tányér fehér	10
Teás, kávé csésze fehér	28
Mocca csésze színes	20
Teás, kávé kész. színes	400
Mosdó készlet színes	450
Étkező kész. felszerelve	1500

Eladás nagyban és kicsinyben!

Fraji Komlós Testvérek
ORADEA NAGYVÁRAD
Gyári raktár, nagykereskedés
Str. N. Iorga (Zöldfa)-utca 13.
2822

Csillárokat
részletfizetésre vásárolhat

FRIEDMANN

villanyszerelőnél

Autódinamok tekercselése és javítása.
Autóegők kaphatók.

Piața Unirii 16. szám

Telefon 868. Mosse 3021-9

Friss tordai portlandcement

slukátor és alabástrom gipsz, kátrány, tetőmáz s carbolineum

kapható
Rosenberg Izso
R.-T.-nél

Calea Victoriei 48. szám, 3039

Dr Bárdos József

óra- és ékszerjavító műhely

Nicolae Zsiga (Lukács Gy.)-u. 7.

Ma, szombat este
DISZNÓTOROS vacsora
VARGABÉLESSEL az
Iparos vendéglőben 3046-3

„BREAZU”

Természetes

keserűvíz

nem okoz bélbántalmakat, nem káros és nem fárasztja a vesét. Orvosok által elsőrendűnek elismerve. Előnyös ár, miután beviteli vám nem terheli. Kapható gyógyszerárakban, drogueriákban és fűszertüzletekben. Főraktár:

Fischer Emilnél

ORADEA,
Parcul Stefan Cel Mare 11.

Telefon 962. 3053

A Bulev. Regele Ferdinand 25. szám alatt épülő bérpalotában (volt Luzenszkyház) folyó évi nov. hó 1-ére

üzlethelyiségek
hátsó mellékkeliségekkel együtt kiadók.

Közelebbi feltételek megtudhatók dr. Pelle János ügyvédnél, pénzügyi palotával szemben. 3057

Disznótor

2-án, szombaton

az

EISELE

vendéglőben

Strada G. Sincal
(Szmetka György-u.)

3. szám.

Elsőrendű borok és édes must kapható!

Eisele Antal

vendéglős. 2668

Tűzfű és kőszén

szükségletét a legutányosabb árban beszerezheti

„SYLVANIA”

tűzi- és széntelepnél

Noria (Báthory)-utca 26.

Telefon: 700. 2921

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

LEVELEZÉS

„BARATSAG” levele van a Hegedűs hírlapirodában.

PARIS. Levél nem jött. V. megérkezett. Csókolunk.

EREDETI angol férfi és női ruhát és ruha szövetek, vászon, damaszt árak gyári árban 5 ha vagy 20 heti részletfizetésre csak is Textil Centrala gyári irodában. Ferdinánd király (Rákóczi) 18. szám.

LAKÁS

SZOBA üzlethelyiséggel kiadó borbélyüzlet berendezés eladó. Wilson (Füzes) utca, Munka Jambornál. Ügynököt díjazok.

ALKALMAZÁS

KISZOLGÁLÓ kisasszonyt, megjelenéssel azonnal felvételre Flegman Armin cég.

GYERMEKSZERETŐ intézmény nemet leány, azonnaira áll keres. Cím: Hegedűs hírlapirodában kér.

INTELLIGENS leány gyermek mellé ajánlkozik délutánra egész napra, a háztartásban segít, kézimunkázik. Victoria (Kolozsvári) utca 70.

JOBBI izraelita leány, jobb hához ajánlkozik 1-2 gyermek mellé, háztartásba segédkezik. Cím: temir (Beöthy Ödön) utca 20. 6.

PERFECT német levelező előkelő vidéki vállalatához keresünk. Jelentkezni Office Equipment Company, Oradea.

FŐZNI tudó mindenest keres. Jelentkezni Vadász és Schönlechner cégnél, Alexandri (Teleki) utca 8.

MINDENES főzőnőt azonnali belépésre keresek. Jorga Miklós (Zöldfa) utca 1. I.—1.

ADÁS-VÉTEL

PRIMA új tölgy boroshordó drb 700—800 literes minden eladható áron eladó. Faragó, C. Voda (Szacsavay) utca 43.

VILAGOS, szürke mokus szőmet megvételre keresek. kályha eladó. Cím a Hegedűs hírlapirodában.

KITÜNŐ orosz gyártmányú piano, jutányosan eladó. Desbal (Vitéz) utca 35.

INGATLAN

HAZ T. Cipariu (Hodossy Miklós) utca 2. 3 szoba, fürdő, szobával, elköltözés miatt eladó.

MIHALY herceg (Gerliczy) utca fölött 300 □ házhely beültet 22000 leier 620 □ terület olcsó eladó. Értekezhetni Tóthnál Mihai Pompiliu (Alapi) utca 8.

ELADÓ központban beültetett hét háromszobás, modern parkos cseléd és fürdőszobás magán ház, szép udvar és terrasz, ezer lei készpénzért. Weisz Matei Basarab (Nyomda) utca 8.

KÜLÖNFÉLÉK

FORDITASI iroda vállalt precíz fordítást magyarból románra és románból magyarra. Megadásokat közvetít a Hegedűs hírlapirodában.

Színház

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután 3 és fél órai
kezdettel: Charlie néne.
Vasárnap este 8 és fél órai
kezdettel: Hattyulovag.

A nagyvárad diákság a színházert

A nagyvárad diákok vezetői
tegnap felkeresték Tompa Bé-
lát és felajánlották segítségüket
az állásnélkül maradt nagyvárad
színházaknak. Személyesen gyö-
ződtek meg arról, hogy a nagyvá-
rad publikum teljes részvételével
mellett, üres házak előtt foly-
nak le a színház előadásai. Ha
színházakat a közönség cserben-
hagyta, ők kötelességüknek tart-
ják, melléjük állani és segíteni az
állásnélkül nagyvárad magyar
színházakat. Minthogy más mód-
szert nem áll rendelkezésükre, ar-
ra kérték Tompa Bélát, bocsásson
rendelkezéseikre megfelelő számú
jegyeket, amelyeket házról-házra
és üzletről-üzletre járva ok kísé-
relnek meg elhelyezni. A nagyvá-
rad diákok nemes felbuzdulását
a közönségnek megértéssel és há-
lával kell fogadnia és komolyan
segítségére kell sietni a végső két-
ségbeeséssel küzdő színházak-
nak.

— Charlie néne. Tompa Béla,
mint nőmitátor. Vasárnap délután
3 és fél órai kezdettel, mérsékelt
helyárakkal a Charlie néne című
francia bohózat kerül színre Tom-
pa Bélával a vezető szerepben,
amelynek kacagató keretében,
mint nőmitátor folytonos kacagás
és derűségben tartja a közönsé-
get. A darab többi főbb szerepei-
ben Petroczy Allee, H. Körösi Ju-
li, Misoga László, Barna Anci,
Tompos József, Kornai Sándor
kapnak fel. Akik kedves és minat-
ságos délutánt akarnak maguknak
szerezni, azok feltétlenül várják
meg jegyeiket a vasárnap délutáni
előadáshoz.

— Hattyulovag. Vasárnap este
8 és fél órai kezdettel, igen esti
helyárakkal Rajz Magda vendég-
előléptével, ki ez alkalommal An-
dust fogja játszani, kerül színre a
Hattyulovag operette repris, a
szerepekben Misoga László,
Bella Béla, Tompa Béla, T. Po-
torny Janka, Barna Anci, Tompos
József. Még élénk emlékezteté-
sen él a közönségnek az a sok
kacagató est, amelyeket Misoga
László a Hattyulovag előadásaival
szerezett a közönségnek. Vasárnap
este újból alkalma lesz a közön-
ségnek a Hattyulovag előadá-
sának sok kacagató mókáiban
bőnyörködhetni, amelyeket Mi-
soga László és az operette együt-
tes fog nyújtani.

Remek, fajtiszta
ARKASKUTYA KÖLVÖK
LEGJUTÁNYOSABBAN
ELADÓ.

Kis dakszlikeresztelésű öleb
igen kedves, jó helyre, ahol
szeretik, átadó.
a Hegedűs hírlapirodában,
Estilapnál.

Ruhákat
Gallérokai
legszébben mos,
vasal
Szabó László
Take Ionescu (Körös-utca 1.
Főlk: Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand

Két konzorcium is át akarja venni Moskovits Farkas pesti cipőgyárát

— Budapesti tudósítónk távirata —

A Nagyváradról elszárma-
zott Moskovits Farkas
pesti „Robur” cipőgyárának
kényszerfelszámolását leg-
utóbb elrendelte a budapesti
törvényszék.

Első ízben tavasszal kísé-
relte meg a gyár a magán-
egyezséget, bemutatta az ideig-
lenes mérleget, mely szerint a
tartozások 17 milliárd koronát
és a vagyon 12 milliárd koro-
nát tett volna ki.

A felajánlott egyezség ellen
különösen a berlini Adler és
Oppenheimer A. G. érdekkö-
rébe tartozó amsterdami bőr-
gyár tiltakozott azon az alapon,
hogy a Roburral szemben
fennálló 3.5 milliárd követelé-
sére Moskovits Farkas
vezérigazgató jelzalog biztosí-

tékot adott, tehát olyan elbá-
nást követel a maga számára,
mint a magyar kincstár a 6.5
milliárdos követelésére. Ma-
gyarországon azonban még
nincs meg az ingó jelzalogról
szóló törvény és ezért nem si-
került nyélbe ütni akkor a ma-
gánegyezséget.

A felszámolás elrendelése
ellenére a magyar Pénzügyi
Központ igyekszik a nagy ci-
pőgyár életét megmenteni;
felmerült az a terv, hogy kon-
zorciumot hozzanak össze az
üzembehelyezésére. Moskovits
vezérigazgató is ebben az
irányban tárgyal, az áruhitel-
zők szintén konzorcium ösz-
szehozásán fáradoznak és az
a tervük, hogy ők veszik meg
a gyárat.

Lesz-e vámszabadraktár Váradon?

Értekezlet a Kereskedelmi Kamarában

A nagyvárad Kereskedelmi és
Iparkamara vezetősége ma, szom-
baton délután 5 órára értekezletre
hívta egybe a várad pénzügye-
tek, kereskedelmi és ipari vállala-
tok vezetőit a létesítendő vámsza-
badraktár kérdésében.

Az értekezlet tárgya vonat-
kozik dr. Papp János, a kama-
ra főtitkára az Estilap munkatár-
sának a következő felvilágosítások-
at adta:

— A mára összehívott értekez-
let rendkívüli fontossága a váms-
zabadraktár létesítése szempont-
jából s merem állítani, hogy tulaj-
donképpen ez értekezleten dől el,
hogy Nagyvárad kereskedelme és
ipara hozzájut-e ehhez az óriási
jelentőségű közgazdasági intéz-
ményhez.

— A kamara elnöksége Manoi-
lescu miniszter ural folytatott
többrendbeli tanácskozása során
tisztazták a kérdést, hogy a kor-
mány a vámszabadraktár koncesz-
zióját egy, a kamara részvételé-
vel alakított részvénytársaságnak
hajlandó kiadni, miután a minisz-
ter ur véleménye szerint a kama-
rának nem lehet feladata keres-
kedelmi vállalatok önálló létesíté-
se és vezetése. A kormány a kon-
cesszió kiadása előtt azonban tud-
ni akarja, hogy kikből fog állani
az a részvénytársaság, s egyidejű-
leg ez uton arról is meg akar gyö-
ződni, hogy Nagyvárad közgazda-
sági körei is átérik-e én-
nek az intézménynek a szükségét,
miután a törvény is csak olyan
helyeken engedi meg vámszabad-
raktárak felállítását, ahol azt a
kereskedelem és ipar érdekei
szükségessé teszik. A mai érte-
kezlet célja tehát bizonyosságot
szerezni, hogy a város pénzügyi,
kereskedelmi és ipari körei komo-
lyan és határozottan kívánják-e a
vámszabadraktár felállítását és
hogy az érdekelték készek-e je-
gyezni az intézmény felállításához
szükséges tőkét.

— A kamara vezetősége szá-
molt a mai pénzügyi helyzettel s
épen azért módot talált arra, hogy
a vámszabadraktárt a lehető leg-

kisebb költséggel meg lehessen
csinálni, úgy, hogy az intézmény
koncessziójának elnyerésére és
igazgatására alakuló részvénytár-
saságnak nincs szüksége alaptőké-
re 5—6 milliónál, ami tekintettel
pénzügyeink tekintélyesebb
ipari és kereskedelmi vállalataink
nagy számára, véleményem szerint
a mai értekezleten biztosítható
lesz s ebben az esetben nincs
semmi akadály, hogy a nagyvá-
rad vámszabadraktár legkésőbb
január elsején megkezdje műkö-
dését.

— A vámszabadraktár eszméjét
még 1921-ben a nagyvárad Ka-
mara vetette fel s azóta állandóan
felszínen tartja, miután meggyőző-
dése, hogy abból óriási haszna
lesz nemcsak Nagyvárad kereske-
delmének és iparának, de a város
egész közönségének is.

Időjárás

Az olasz felszigeten viharok és
hűvös idő.

Prognózis: Napos idő, esténként
hőszivódással.

Bukaresti zárlat

(dél 12 órakor)

BUDAPEST	27.65
BECS	27.75
PARIS	552
LONDON	946
ZÜRICH	3785
MILANO	740
NEW-YORK	19450
PRAGA	578

Kohnék dajkája meséket
mend a gyerekeknek:

— ... És tudjátok gyerekek,
a szegény asszony jól imádko-
zott. Mikor este lefeküdt, egyet-
len leje volt csak az erszényé-
ben s mire felébredt, egy szép
új ezerlejes bankjegy lett be-
lőle.

Közbeszól a kis Móriska:
— Na és az a marha férje
nem vette észre?

Nagy Balog Janika jótévedői

ooo

Tegnap már jelentettük,
hogy egy lelkes emberbarát az
Estilap cikkének hatása alatt
felajánlotta, hogy a cselédi
sorban senyedő Nagy Balog
Rozál nyolc éves kislányak,
akit az anyja képtelen eltar-
tani, felserdültségéig havonként
200 leit adományoz. Jóságos
tett, hiszen a szerencsétlen
asszonytól, akinek ezer lei a
fizetése, havi 1200—1400 leit
kérnek a helyes, okos, kicsi
Jani eltartására, s nagy-nagy
bűne a társadalomnak, ha ezek
a drága proletárcsemeték el-
hullongának a sárban. Meg-
kell menteni a lelkeiket, amikor
lehet!

Mezőtelegdról és az aradme-
gyei Nagyzerindről kaptunk
érdeklődő leveleket Janikáról:
volna-e mód, hogy odafogad-
ják. Jött a többi közt egy levél
is a szerkesztőségbe, igazán
megható. Négy cseléd írta alá,
s a levelet egy fodrásszal írat-
ták. Köszönik, hogy a vérző
szívü anyja fájdalmát olyan
fontosnak tartja az újság, mint
azt, hogy „mi az új simi, meg a
dívat.” Négy közül csak Bod-
nár Zsófi evref. írta maga a
névét nagy cínérbajszu be-
tükkel, a többi neve mellett
ott a X, némelyiknél kettő,
annál kedvezőbb.

Erkezett még ez a levél a mai
postával:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő ur!

Kérném az Estilap mai számá-
ban a következő sorokat leközöl-
ni: A G. A. és M. J. urak között
történt kártyaafférnek egyetlen
tanujaként vagyok bátor az affér-
ben szereplő kettőszáz leit Nagy
Balog Rozália kislány segélyezésére
felajánlani. Amivel azt hiszem a
fentírt urak között is az ellen-
tétek elfognak simulni és kima-
gyarázásra sem lesz szükség.
Maradtam tisztelője G. J.

A 200 leit köszönettel eljuttat-
juk s adományokat készséggel
közvetítünk.

* Tűz a utcán. Teg-
nap este 11 órakor a Teleki-
utca 53. számú házban tűz tá-
madt. Veiner Sándor férfi-
szabó iparos műhelyében va-
salás közben egy szikra kipat-
tant, amelytől lángra lobbant a
pincehelyiségben felhalmozott
forgács. A gyorsan kivonult
tűzoltóság a tüzet néhány perc
alatt lokalizálta. A kár egészen
jelentéktelen.

ASZÓDI-nál

Méz-
vásár

akác és hárs
idei friss
pergetés kgja
40 lei
Friss teavaj

Aszódinál, Sas-palotában

Nagy őszi szezonmegnyitás!

Az összes őszi és téli modellek beérkeztek

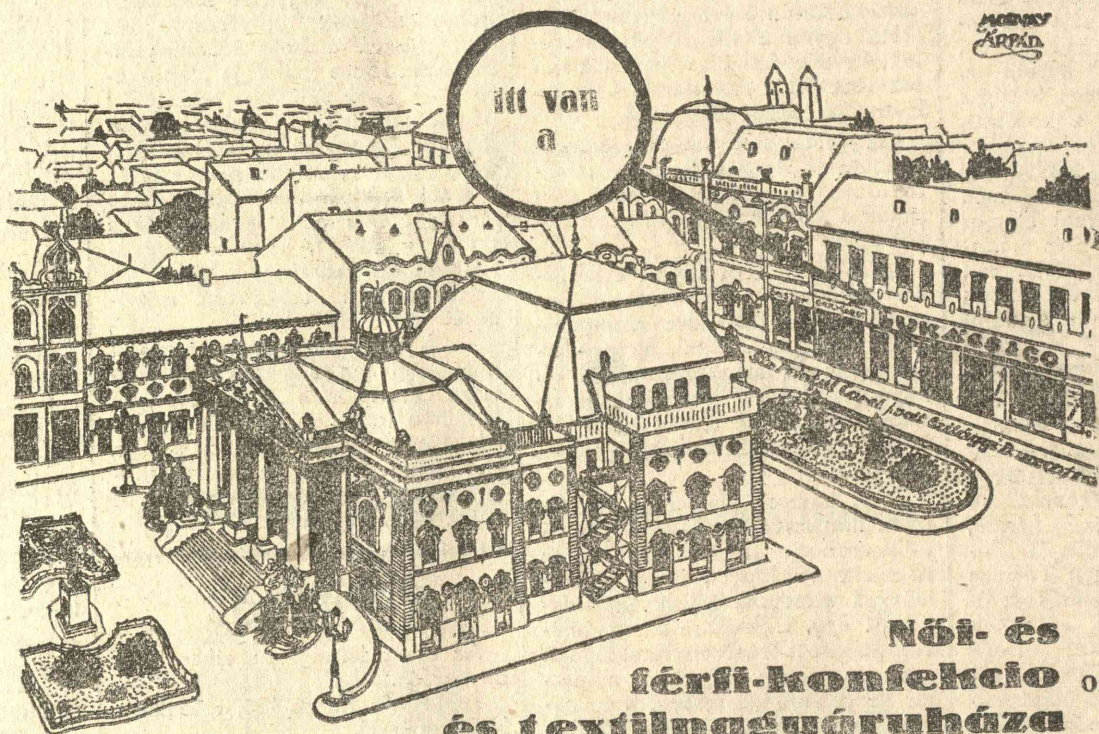
Női konfekcio-osztály

	Kp.	3 hó	5 hó		Kp.	3 hó	5 hó
1. Angol himalaya kabát, reklamár	1500	1575	1650	6. Női ruha	francia marocainéból minden színben, gyönyörű selyem kombinációkkal	2200	2320
2. Kockás szövet ruha minden színben	850	895	940	7. „ „ bécsimodell	minden színben, a legszebb selyem himzéssel	2900	3050
3. Angol szövetkabát	vattalinnal végig bélelve szőrmegallérrel és mancsaival	3200	3350	8. Női kabát	tiszta gyapjú, a legújabb rádió szövetből egészen bélelve, vattalinezve	4000	4200
4. Prima velour kabát	brokatselyembéléssel egészen bélelve	3600	3775	9. Gyapjuszövet női ruha	divatszínben, selyemhímzéssel	2500	2675
5. Legújabb francia selyemkabát	brokatselyembéléssel, egészen bélelve, vattalinezve	4950	5200	10. Selyembáronyruha	báronyaplikációval, georgette és tülre dolgozva	4500	4775

Fekete...
Vattalinnal végig bélelve szőrmével.

Kp. 3 hó 5 hó
2500 —, 2650 —, 2800 —

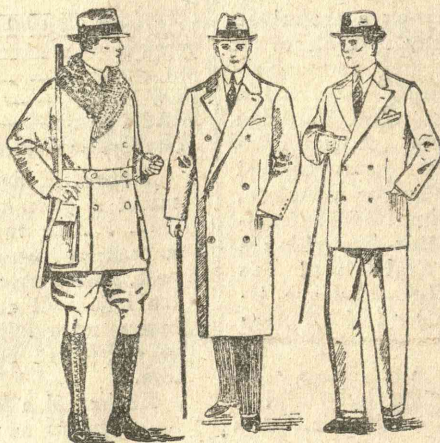
Női- és férfi-konfekcio és textilnagyruház

Videki vevőinknek megfelelő vásárlás esetén utiköltségeket megtérítjük!

A világhírű Gutfmann-féle elszakíthatatlan gyermek- és férfiruhák, felöltők, télikabátok, szövet és bőrmikádók nagy választékban érkeztek

Elegáns férfiruha	belföldi szövetből	2200	2310	2425
Elegáns férfiruha	külföldi szövetből	3500	3675	3450
Férfiruha	angol szövetből mérték után is	5000	5250	5500

Raglán angol szövetből	2800	2950
I-a télikabát	fehér posztóból, seidines bélelve, vattal szőrmegallér	6000
Elegáns mikádó	angol szövetből, bőrszegélyezéssel	3200

LUKÁCS & Co.

Strada Prințul Carol
(volt Szilágyi Dezső-utca)

AZ ÜZLET

a Nagyváradi Estilap OKTÓBER 3. közgazdasági rovat

A helyzet változatlan

Ezt a harctéri jelentést a pénzügyi csatatérről küldték be hozzánk. Sajnos, még ezen a héten sem történt semmi lényeges enyhülés. A lei határozottan esett ugyan, a hét közepe felé megszilárdult és lassanként ingadozni kezdett. A készpénz hétfőn, kedden egy kissé előbújt a rejtékhelyéből. A valuták már vevőre találtak és akik hitőket vesztek a 285-ös jegyzés utópiájában, 260 és 265 jóval drágábban fedezték valuta-szükségletüket.

Néhány bank „dolgozni” is kezdett. Tudunk egyetlen intézetről, amely 10—12 millió leit folyósított tárcaváltókra. De mindez csak a hét kezdetén volt. Már az utolsó igénylések miatt megint rosszra fordult minden. A pénzhiány lehetetlen méreteket öltött. A bankok minden tartalékot bevontak és igazán emberfeletti erőfeszítéssel tudták elhárítani a megakadás veszélyét. Sajnos, egyelőre javulásra nincs kilátás. Elseje hetében különösen októberben máskor is rémes a hangulat. Nincs semmi ok tehát az optimizmusra, ha csak az nem, hogy minden másképpen szokott történni, mint ahogy várjuk.

Kétségtelen, hogy a lei emelkedő pályafutását befejezte. Más helyen megemlékezünk arról a kombinációról, amely az eddigi váratlan és pélaátlan hosszú előidézte. — Akár megáll ez a feltevés, akár nem, annyi kétségtelen, hogy most már komolyan számolnak a lei esésével és úgy, ahogy ezt Ma-noilescu helyettes pénzügyminiszter megjósolta, egy 250-es jegyzés körüli stabilizációval. De ezt már mindenki másodrendű kérdésnek tekinti. A legfőbb probléma a pénzhiány, amely nem akar megváltozni, sőt éppen a váradi piacon katasztrofális és fantasztikus méreteket ölt. Most már mindenki csak abban reménykedik, hogy elseje után enyhülni fog a helyzet, megszűnnek az igénylések. Lehet. De ez is csak átmeneti. Mert közeledik a végzetes november elseje. Addig okvetlenül tenni kell valamit, mert különben a fenyegető fekete november sokáig emlékeztetés, szomorú dátuma marad a nagyváradi pénzpiacnak.

Eladó a nagyváradi Anglóbank?

Bizalmas tárgyalások az Angol-Oszták Bank nagyváradi fiókletelepének értékesítése ügyében

Az egész erdélyi pénzügyi köröket élénken foglalkoztatta az elmúlt héten az a „bizalmas” vignettával ellátott hír, mely szerint nagyon komoly és előrehaladott tárgyalások folynak az Angol-Oszták Bank és a temesvári Leszámitoló Bank között a nagyváradi fiók átvétele és beolvasztása ügyében. A beavatottak szerint

Kobicsek Oszkár, a temesvári Leszámitoló Bank vezérigazgatója komoly ajánlatot tett a fiók megvásárlására. A tárgyalások még nem értek véget, de sokan azt hiszik, hogy a megegyezés rövid időn belül létrejön. Ez esetben az Angol Bank fiókja a temesvári Leszámitoló Bank fiókjává változik át.

Érdeklődünk e hírek valódisága iránt és megállapítottuk, hogy a kombináció időelőtti. Az illetékes körök nagyon tiltakoznak ugyan, ami megerősíteni látszik az elterjedt híreket. De a helyzet mégis az, hogy a

nagyváradi Anglo Bank eladása még nem aktuális, habár többféle verzió is kering az intézet átalakulásáról.

Az az első terv sem hiúsult meg végképen, hogy a fiókot a Magyar Általános Hitelbank venné át, habár már régen nem

történtek ebben az irányban sem újabb események.

A temesvári Leszámitoló Bank r.-t. tudvalevőleg egy budapesti Leszámitoló és Pénzváltó Bank érdekszférájába tartozik. Ennek a nagy intézetnek

már van Váradon egy affiliációs bankja és így a helyzet mindenestre komplikálódik. Talán ez is egyik akadálya a tárgyalások sikerének.

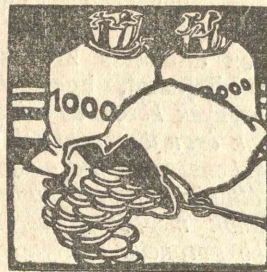
Annyi kétségtelen, hogy az Anglóbank nagyváradi fiókjának átalakulása rövid időn belül aktuális lesz. Az angolok nem kívánják fenntartani ezt a fiókot, mely

habár évi három-négy ezer font biztos jövedelmel jelent ugyan, de olyan messze esik az Anglóbank érdekszférájától, hogy nem látszik érdemesnek a távol keleten egy ilyen egyedül álló fiókot fenntartani.

Nagyon nehéz az intézettal diszponálni és az angolok szemében egy ilyen nem nagyon jelentős évi nyereséggel, de nagy adminisztrációval, mintegy negyven tisztviselővel dolgozó fiókintézet anakroizmusnak látszik.

Bizonyosra vesszük, hogy a Nagyvárad pénzügyi életében fontos szerepet játszó Anglófiók átalakulás után még tökérebben és kedvezőbb körülmények között fog a közönség rendelkezésére állani.

Romániában. Ez természetes is, miután többszörösen nagyobb jövedelmezőséget érnek el, mint a saját hazájukban. A külföldi kölcsön azonban mégis késik, aminek az oka egyszerűen az, hogy a lei iránt külföldön még mindig igen nagy a kereslet és elsőrangú, föltétlenül biztos cégek fizetnek szívesen 32—40 százalékos lei kölcsön után. Emellett a kihelyezést is teljes mértékben tudják biztosítani, minthogy százperentes névértékű nemes valuta fedezetet hajlandó a kölcsönvevő fél biztosítékul letétbe helyezni. Ilyenformán tehát addig, amíg külföldön leiben elérhető ez a nagy kamatozás teljesen biztosított kölcsönnél, nincs meg a gazdasági indoka annak, hogy kisebb kamatozás mellett és kevesebb garanciával Romániába helyezték el a leitőkéiket. Változik a helyzet, ha nem leiről vagy hasonlóan fluktuáló valutáról van szó.

— Mi, bankfiókok minden lehetőt elkövetünk arra, hogy saját anyaintézeteink tőkéjét Romániában hasznosítsuk. Ez a mi tulajdonképeni hivatásunk, és most, hogy a kormány nem is gördit ez elé nehézséget, azt hiszük, meg is tudunk felelni ennek a feladatnak. Mindenki tudja, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank több százmillió lei értékű kölcsönt hozott be az országba és ebben az irányban továbbra is keresni fogja a kihelyezési lehetőséget. A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja most kapta meg a deviza kölcsönök nyújtására vonatkozó autorizációt és egész biztosra veszem, hogy ebben a formában fog tőkével a helyi piac lényeges segítségére sietni.

— Mindezekben az esetekben azonban mi választjuk ki a klienseket, azoknak bonításáról, megbízhatóságáról, mobilitásáról mi szerzünk meggyőződést. Ilyenformán a kihelyezéseket saját nevünkben és saját felelősségünkre eszközöljük.

— Idegen kölcsönért azonban garanciát semmi esetre sem vállalhatunk. Az adott esetekben, ha az adóst jónak találjuk, mi magunk adunk neki kölcsönt, de semmi esetre sem volna egyszerű idegen hitelezőkkel szemben olyan garanciát vállalni, amely bennünket éppen annyira kötelez, mintha mi adtuk volna ki a hiteleket és ez ellenében más külföldi pénzintézetek huznának hasznot. Az ilyen garancia vállalás észsze-

Nem jön a külföldi pénz

A NAGYVÁRADI BANKOK NEM VÁLLALNAK GARANCIÁT KÜLFÖLDI KÖLCSÖNÖKÉRT

A külföldi pénz, amelyről olyan sokat beszéltek és még többet irtak, sehogysem akar jelentkezni. Amíg a szomszédos államokat valósággal elhalmozák kölcsönökkel az amerikai és angol pénzcsoportok, hozzánk legfeljebb csak ujság cikkek érkeznek a milliárdokról. Köztudomású, hogy külföldi kölcsön ajánlatokban nincs is hiány. Nagyon érdekes jelenség azonban, hogy a tengeren túli hitelezők csakis akkor hajlandók Romániába friss pénzt behozni, ha a kölcsönt elsőrendű erdélyi, vagy bányai bankok, különösen pedig a nagy bankfiókok garantálják. Nem számít, hogy a köz-

vettlen adós milyen fedezetet kínál, a külföldiek kötik magukat a bankgaranciához.

Ezzel szemben azonban a mi bankjaink óvakodnak a kezesség elvállalásától és a legtöbb esetben nem hajlandók semmiféle garanciát adni. Első pillanathban szinte érthetetlen a laikus előtt, mi tartja vissza bankjainkat, hogy elsőrangú, föltétlenül biztos kihelyezésekért szavatosságot vállaljanak. Felvilágosítást kértünk tehát az egyik legnagyobb és legtekintélyesebb nagyváradi bankfiók igazgatójától, aki a külföldi kölcsönre és a garanciák megtagadására vonatkozólag a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Tény az, hogy a külföldiek szívesen helyeznék el tőkéiket

rületen is, mert az adós helyzetének kihasználását eredményezné. Tessék elképzelni, az adós legjobb esetben 32 százaléka kamat fizetésére kötelezi magát, amellel még a garancia átvállalás jutalékát is meg kellene fizetnie, ilyenformán majdnem 40 százalékba kerülne a pénz.

— Az az adós, aki 40 százalék fizetésére kötelezi magát, még a legelsőrangú cég is, még a legjobban menő iparvállalat is, bontás tekintetében már ezért a tényért nem számíthat elismerésre. Még a 32 százalékot sem bírja semmiféle iparvállalat, ha a kölcsön saját tőkéjével nincs arányban és ha hosszú időre szól. Teljes mértékben elcsépeelt megállapítás az, hogy a mai kamatozási viszonyok mellett minden vállalat rövidebb, vagy hosszabb idő alatt, de föltétlenül megrendülne. Azt nem lehet kívánni tőlünk, hogy a külföldi konkurrenciánál lényegesen olcsóbban mi vállaltuk magunkra ennek a gazdasági romlásnak minden káros következményeit.

— A külföldi tőke akadály nélkül bejöhetne Romániába, azonban a garanciáról nem nekünk, hanem az államnak kellene gondoskodni. Ez alatt nem azt értem, hogy az állam formálisan kezességet vállaljon minden adósságra, hanem csak annak az általános kívánságnak adok kifejezést, hogy minden körülmények között és minden áldozatok árán törekedni kell a gazdasági konszolidációra, az igazságszolgáltatás reformjára, a behajtás módjainak megkönnyítésére. Ez a legfőbb garancia, amelyenél jobbat sem más, sem mi nem nyújthatunk. Bizonyosra veszem, hogy ilyen körülmények között Romániát éppen úgy elfogadják árszántani a külföldi kölcsön ajánlatok, mint a szomszédos államokat.

A fenti érdekes nyilatkozathoz csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy minden gazdasági lényezőnek kötelessége országos mozgalmat indítani a sérelmek orvosolása, a kamatozási viszonyok megjavítása iránt. A mi véleményünk szerint, kamat maximálásról nem lehet szó, mert ez a mesterséges rendszabály amúgy sem lehet eredményes, de mégis meg kell találni a módját annak, hogy ezekben az utolsó órákban Románia, különösen Erdély gazdasági életét megmentsük a végső összeomlástól.

Egy váradai gyáros a kávéházban észreveszi, hogy otthon felejtette a pénztárcáját.

— Kedves barátom — mondja a főpincérnek — adjon nekem — kölcsön holnapig ötezer lejt, zálogul lekötöm magának a gyáramat.

— Nagyon sajnálom — feleli a főpincér — de mit csináljak, ha holnap nem hozza be a pénzt és én itt állok a gyárral?

KÜZGAZDASÁGI UJDONSÁGOK

*** Változás a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszebeni fiókjánál.** A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszebeni fiókgazgatójának, Adler Jakabnak nyugdíjazásáról kaptunk értesítést és információink szerint 1927 január 1-től kezdve nyugdíjba megy. Adler igazgató addig is szabadságolva van és a nagyszebeni fiók vezetésére ideiglenesen Enkelhardt Sándor, a brassói fiók igazgató-helyettese van delegálva, ki a fiók igazgatását a napokban át is vette. Enkelhardt Sándor több, mint 25 éve működik Brassóban és az előnyösen ismert igazgató delegálása végleges kinevezéssé válhatik.

*** Egy váradai cipőkereskedő Brassóban nyitott üzletet.** Mihály Ábrahám volt nagyváradai cipőkereskedő, ki a Derby-cipőgyár brassói fiókját 15 éven keresztül vezette, a cégből barátságos úton kivált és Brassóban, Kolostor-utca 34 szám alatt Elite-cipőüzlet címen önálló és egyéni céget alapított.

*** A Belényesi Múmalom és Villanyüzem Rt.** iparpártolási kedvezményeit a legfőbb gazdasági tanács engedélyezte.

*** Krepp-papirgyár Nagyváradon.** Érdekes új vállalkozás van készülöben Nagyváradon, amely a mai gazda-

sági körülmények mellett mindenesetre figyelemre méltó. Bárány Gerliczy Ferenc krepppapirgyár létesítésén fáradozik és az összes előkészületek megtörténtek már a gyár megalakítására. Ertesülésünk szerint az új vállalkozás részvénytársasági formában fog megindulni egy millió lei alaptőkével. Minthogy hasonló vállalkozás Nagyváradon nincs, az új gyár életképessége biztosítottnak látszik.

*** Nem biztos a nagyváradai tőzsde.** A lapok hírt adtak arról, hogy a kormány az új árutőzsdéket Temesváron és Nagyváradon kívánja felállítani. Erre a kombinációra az adott alkalmat, hogy az új tőzsdetörvény nem emlékezik meg Kolozsvárról, mint tőzsdei székhelyről. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara most erélyes akciót indított, hogy a tőzsdét Kolozsvár városa számára szerezzék meg. Cacinla Miklós iparkamarai főtitkár a napokban hosszas kihallgatáson volt Lepedatu miniszternél. A miniszter állítólag kijelentette, hogy Erdélyben csak egy tőzsde lesz és egy vámszabadraktár és pedig ezeknek székhelye föltétlenül Kolozsváron lesz. Ha mégis egy másik tőzsde felállítására kerülne sor a csatolt területeken, akkor azt nem Nagyváradon, hanem Temesváron fogják felállítani. A nyilvánosságra hozott tőzsdei tervezet ugyanis nem végleges, az csak a speciális albizottság munkája, amelyen a legfőbb gazdasági tanács és a minisztertanács föltétlenül változtatni fog.

Egy biztos tipp

Akarja-e pénzt teljesen garantálva ötvenperccel kamatoztatni? Olvassa el ezt a cikket.

A gazdasági helyzet bizonytalansága néha egészen komikus helyzeteket teremt. Itt Nagyváradon például a devizőrök kitalálták a módját annak, miképpen lehet egy esztendő alatt kétszáz ezer lejt kétszáz ezer lejt keresni minden munka nélkül és anélkül, hogy a kétszáz ezer lejt legkevésbé is kockáztatva volna.

Az ügy egy kissé komplikált, de ha valaki jól megfigyeli, minden nehézség nélkül utána tudja csinálni.

A kétszáz ezer lejtért vásárolni kell ezer dollárt effektív készpénzben. Tessék ugyanakkor eladni ugyanezt az ezer dollárt három hónapi szállítással „termin”-re. A nagyváradai piacon most az a furcsa helyzet, hogy a termin dollár havi 3%-al drágább, mint az effektív dollár. Ez a különös körülmény csak ritkán szokott előfordulni, de most tartósan mutatkozik. Három hónap alatt tehát az effektív dollár és a termin dollár közötti differencián kilenc percentet keresett, ami egy esztendőben, ha minden jól megy és ha a viszonyok nem változnak és ha ezt a műveletet máskor is sikerül megismételnie, 36%-os kamatozást jelent.

Most tessék elvinni a megvásárolt ezer dollárt bármelyik deviza betétek elfogadására jogosított közép nagyváradai bankhoz és tessék ott betétbe elhelyezni. Tessék lekötöni ugyan-

arra az időtartamra, amikorára ennek a dollárnak szállítania kell. A nagyváradai bankoknál dollár után könnyen elérhető évi 14%-os betétkamatozás.

Ön tehát keresett: a differencián évi 36%-ot, a betét kamaton évi 14%-ot. Ez összesen 50%, tehát a kétszáz ezer lejt minden befektetés és minden rizikó nélkül és anélkül, hogy kisujját meg kellett volna mozdítania, százezer lejt tisztán hasznot nyert.

Balesetek történhetnek ugyan, de azoknak lehetősége majdnem kizártnak látszik. Megtörténhetik, hogy a lei árfolyamában olyan veszteséget szenved az üzlet lebonyolítása alatt, mint amennyi differencia a lei kamatozási viszonyai és a most említett kereseti lehetőség között mutatkozik. De még akkor sem veszítet semmit. És hogy ez az üzlet jó tranzakciónak látszik, ezt az bizonyítja, hogy az elmúlt héten többen is megcsinálták Nagyváradon.

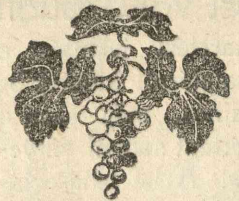
Mintavásárok alkonya

(Az Erdélyi Ipar tudósítójától.) Rossz napok járnak a mintavásárokra. Az utóbbi időben valamennyi kudarccal és anyagi veszteséggel záródott az egy lipcsei Messét kivéve, amely mindig feladta magaslatán áll. Legutóbb a bécsi Messe záródott példátlan kudarccal, amelyhez a botrányok sorozata csatlakozott. A bécsi mintavásáron alig jöttek létre üzletkötések és a legtöbb kiállító még a helybért és a szállítási költségeit sem kereste meg. A kiállítók azt követelik, hogy a jövőben nagyobb külföldi reklámmal és több kedvezményrel vonzzák a látogatókat a mintavásárokra.

Szüret, ha bor nincs is

Rossz volt a termés a váradai hegyen

Régi tapasztalat, hogy a gazdak mindig „sírnak.” Annyi sírást és panaszkodást azonban régen hallottunk, mint éppen az idén a szőlősgazdak részéről. Rövid idő választ el bennünket a szü-

rettől, amelynek eredménye már nem hozhat különösebb megkezdést, lássuk tehát, indokolt-e a bortermelők panaszja és elégedetlensége?

Kétségtelen, hogy az időjárás — eltekintve a közelmúlt néhány meleg, száraz hetétől — a szőlőre a lehető legkedvezőtlenebb volt. A télire el nem fedett szőlők már tavaszkor gyengén fakadtak. A szőlővirágzása idején olyan tartós esőzés volt, hogy azok a szőlőfajták is „rugtak”, amelyek ezt más években sohasem tették. A hűvös nyár, gyakori reggeli ködök elősegítették a peronospora és lisztharmat nagymértű fellépését és ezek ellen a betegségek ellen csak igen nehezen és nagy költséggel lehetett védekezni. Az ellentétben erejében ilyenkor meggyengült és fejlődésben elmaradt szőlőt az augusztus végi hirtelen hőszélesítés, további hideg, ködös esők a szemek héjját meggyengítették és megkezdődött a rothadás, valamint a megszáradt szőlőszemek asszuszódása. A jól beérett csemege-szőlő már is nagyon édes, a must tehát igen jó minőségű, nagy cukortartalmú lesz, de csak akkor, ha nem sietünk a szürettel. A borszőlőnek még mindig érne kell, sok borsra úgy sem számíthatunk, inkább legyen kevesebb, de jobb borsunk. Szeretném, ha megszívelnék ezt a tanácsot a váradai bortermelők, akkor nem történne meg az, ami a múlt évben, hogy a korai szüretetek termése teljesen élvezhetetlen, savanyu volt és ez a magyarázata egyszersmind annak, hogy a regáltól hozott pancsolt borok kiszoríthatták a piacról a váradai borokat. Arra kell törekednünk, hogy a váradai borok nyerjék vissza jó renoméjukat, hogy versenyképesek legyenek, akkor nyugodtak lehetünk afelől, hogy a közönség vissza fogja utasítani a regáltól ide szállított kétes összetételű olcsó borokat.

A kormány kétségkívül jó akaratot mutat a bortermelőkkel szemben, amit bizonyít az, hogy míg a szeszadót egész meglepő arányban emelték, a bor adója a régi maradt, sőt tudomásunk szerint szó volt annak teljes eltörléséről is és ebből a javaslatból csupán a pénzügyminiszter ellenzése folytán nem lett törvény. A szeszadó nagy emelkedése már érezteti hatását, a pálinkafogyasz-

Százmillió arany leit vontak ki a forgalomból

Amerika konkurrenciája tönkretette a petroleum-exportot, felhajtotta a lei árát, drágaságot okozott

Az összes európai lapok, különösen a bécsi újságok hosszú cikkekben foglalkoznak a lei árfolyamának szeszélyes és gazdaságilag meg sem érthető hullámzásával. Most végre egy amerikai lap híradása nyomán kiderült, hogy voltaképpen mi okozta a lei váratlan és horribilis emelkedését. Kitént ugyanis, hogy

az üzleti manipuláció Amerikából ered és pedig pontosabban a Standard Oil Company és a Rockefeller trösztöktől, amelyek Románia petroleum, nyersolaj és benzin-exportját tették tönkre zseniálisan ravasz manőverrel, a lei értékének felhajtásával.

Az említett petroleum és olaj-trösztök ugyanis még a nyár folyamán lassanként Románia egész bankjegy forgalmának mintegy negyedrészt,

százmillió arany leit vásároltak össze és ezt a horribilis összeget bukaresti nagy bankokban safekben helyezték el. A készpénzállománynak egy negyedrészt ezzel teljesen kivonták a forgalomból

és előidézték azt a katasztrófális pénzhiányt, amelyet ma kivétel nélkül mindenki megérez.

A lei értékének felemelkedése következtében a román export petroleum, benzin és olaj, amely a galíciai termékeken kívül egyedüli konkurrens az amerikai nyerstermékeknek, a világpiacra teljesen életképtelenné vált, világparitásában hasonlíthatatlanul drágább lett, mint a tengerentúli áru. A trösztök siettek a kedvező konjunktúrát kihasználni.

Minthogy szokás szerint a petroleum és benzinszállítások szerződése augusztus, szeptember hónapokban kötik le az egész világon, Románia az idén ebből a kampányból teljesen kimaradt és így az export tönkrement.

Más esztendőben ilyenkor

öt-hat nagy nagyváradi cég is foglalkozott petroleum, benzin és nyersolaj exporttal. Megszámálhatatlanul sok ciszterna robogott át a nagyváradi pályaudvarokon és egész Európa szükségletének jelentékenyebb részét a nagyváradi kereskedők bevonásával bonyolította le.

Az idén ez az export teljesen megszűnt, a cisternák Románia különböző állomásain üresen állnak, rozsdásodnak, vagy pedig egyes élelmes kereskedők siettek azokat a konkurens amerikai csoportoknak bérbeadni.

Most, hogy a petroleum és benzin-kampány már le van bonyolítva, Amerikának nem lesz többé érdeke a leit teaurálni. Piacra fogja tehát dobni a százmillió arany leit és pedig nem egyszerre, mert ezzel nagy árfolyamesést idézne elő, hanem szucceszíve. A hatás már az elmúlt héten érezhető volt, mert a lei megszűnt emelkedni, sőt jelentékenyebb árfolyamvesztést is szenvedett.

Kétségtelen, hogy Amerika, illetve az említett trösztök szintén veszíteni fognak a leien,

de ennek a veszteségnek ellenértékét többszörösen visszakeresik a petroleum nyersolaj és benzin exportálásán, amely most már kizárólag az ő kezükben van. A prognózis tehát az, hogy a lei a legközelebbi napokban esni fog.

Még több szerencsétlen véletlen összetalálkozott ennek a gazdasági válságnak a felidézésében. A vasuti tarifa emelése, amelyről már sok szó esett, jelentékeny tényező a drágulás emelkedésében. Épen most járt le a kisantant gazdasági szerződése is, amely különösen a faexportban előnyöket biztosított Románia részére. Ezt a megegyezést nem akarják megújítani és az élelmes Csehország szintén sietett a számára kedvezőnek mulatkozó konjunktúrát kihasználni, úgy, hogy különösen Magyarországra a fakivitel csaknem kizárólag Csehszlovákiából történik.

Egy vagyonbukott feljegyzéseiből

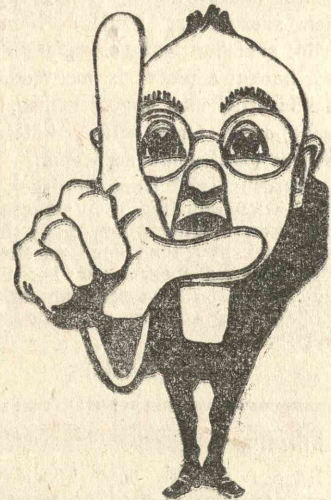
Apró intimítások, amelyeket ne tessék komolyan venni

„Szombat, pihenek.” Ezzel végeztem legutóbbi intim naplóm. Most ki kell igazítanom. Szombat óta pihenek. Sőt úgy látszik, ezentúl mindig így fogok élni. Lejáratok nélkül, gondok nélkül, munka nélkül zaklatások nélkül. Harminc esztendőig dolgoztam. Minden kultúrnap ilyenkor már nyugalomba küldi a kiláradt, agyoncsigázott munkásembert. Nálunk ilyen a nyugdíj. Fizetésektelen lettem, pihenhetek...

Szó sincs arról, hogy minden nap feljegyezzem mindazt, ami velem történik. Egy vagyonbukás filozófussá teszi a legelfáultabb szívű, leganyagiassabb gondolkodású kereskedőt is. Vénségemre én is bölcselkedni kezdtem. Belátom, hogy ostoba voltam. Dolgozni akartam, becsületesen keresni, a garast az élére rakni. Minek? A végén mindegy minden.

Nagyszerű emberek az én hitelezőim. Most, hogy fizetésektelenem nyilvános lett, mert a bizalmas értesítőben is megjelent, olyan megkülönböztetett tisztelettel bánnak velem, amelyben aktív koromban sohasem volt részem. Valósággal dédelgetnek. Az egyik önként felajánlott tizenkét havi haladékol. A másik minden kérés nélkül elengedett harminc percentet, csak a hetvenet fizessem ki készpénzben. Öt perc alatt kiegyezhetnék, ha akarnék. Még fedezetem is volna. De nem akarek. Nekem így jó. Ez a csönd,

ez a nyugalom, ez az elseje, ultimó, adóvégrehajtás váltótóvás nélküli magány. Nem kell az üzlet, nem kell a jövedelem. Azt kérlek tőlem, hogy

miből fogok megélni? Mi lesz holnap? Mi közöm hozzá?... Szerda szeptember 30.

Sórol szóra leirom legutóbbi tanulságos párbeszédemet az ügyvédekkel.

— Kérem doktor ur, én nem teszek semmiféle egyezségi ajánlatot. Tessék beadni a csódkérvényt.

— Megörült? Hiszen az ügy nagyszerűen áll. A hitelezői értekezlet valószínűleg bizalmat szavazott magának.

tás csökkent, aminek néphigiéniai szempontból csak örvendhetünk, a borfogasztás pedig, ha nem is a várt arányban, de valamennyire fellendült. Természetesen a szeszadótörvény még nem segített rajtunk, igazi segítség csak az lesz, ha a kormány a kiviteli vámot eltörölve, piacot szerez a román bornak. (Lengyelország, csehszlovákia, Ausztria, Oroszország, ezek az államok békében is importáltak borokat a ma Romániához tartozó borvidékekről.)

A csemegezőlő értékesítése körül is bajok vannak. Kolozsvárt, amely kitűnő felvevő piaca volt a váradi és érmelléki szőlőknek, elhódította tőlünk a regát. Ploestből, Craiovából szállítottak Erdélybe szőlőt, még pedig jó minőségűt és olcsót. S mivel a baj nem jár egyedül, még a helyi értékesítés is megvan nehezítve az u. n. kofaelenes rendelettel, mely szerint a kofák reggel 10 óra előtt nem vásárolhatnak, hogy a termelők közvetlenül juttassák termelvényeiket a közönségnek. Igen ám, de a nagyban termelők nem árulhatják pl. a szőlőt különként, hanem beszállítják előző délután a kofáknak, aminek a következménye, hogy a közönség előző nap szedett, tehát nem friss, állott szőlőt kap semmivel sem olcsóbban. Ez a tanácsi határozat okvetlenül megváltoztatandó volna.

Dr. Kovács Zsigmond.

Panasz könyv

Miért kell előre fizetni a városi taksákat?

Igen tisztelt szerkesztő ur! Ma délelőtt megjelent nálam a városi végrehajtó és a legújvariasabb formában ugyan, de annál határozottabban lefoglalta az összes butoraimat az 1926 évre járó cégtábla adó, tüzőoltó díj és egyéb járulékok fejében. Egy kis törvénymagyarázatot is tartott, mert abban a véleményben volt, hogy ezeket a díjakat, amelyek még nem jártak, előre és azonnal kell fizetni. Minthogy én ellenkező jogi állásponton voltam, rögtön ki is tüzte az árverést nyolc napra.

Tisztelettel kérem szerkesztő urat, sziveskedjek felvilágosítani ebben a fogas jogi kérdésben és különösen választ adni arra nézve, hogy a legnagyobb gazdasági válság idején miért követel épen a város előre pénzt, amikor ő csak évek múlva szokott fizetni szállítóinak.

Teljes tisztelettel (Aláírás).

Minden megjegyzés nélkül átadjuk ezt a panaszt elintézés végett a város új pénzügyi tanácsosának.

— Nem kérek belőle. Nem félek semmitől, nyugodtan állok a törvény elé. Tessék csak megkérni a csődöt.

— Végeredményben igaza van. Így kell beszélnie. De nem én előttem. A hitelezőket kell megpuhítani. Őket kell megfélemlíteni. Nekem azonban nyugodtan megmondhatja, mit ajánl fel? De úgy, hogy Ön is jól jöjjön ki.

— De ügyvéd ur én komolyan nem akarok egyezni.

— Ez is helyes álláspont. Nekem nagy praxisom van az ilyesmiben. Hagyni kell a dolgokat. Nálunk a legtöbb fizetésképtelenség elpótványosodik. A hitelezők megújíják, az adós nem törődik vele. Ha akarja elhúzó egy esztendeig. Az ön esetében nagyon könnyű. Egy év múlva, ha akarja, fizet valamit.

— De érte meg ügyvéd ur, én a csődöt akarom. Nem kell a hitelezők kegyessége. Fizetésképtelen vagyok, viselni akarom a törvényes következményeket.

— Önnél makacsabb embert még nem láttam. Mit vétettek magának azok a szerencsétlen hitelezők? Miért akarja őket a pénzük maradványaitól megfosztani? Mikor Önnök úgy sincs haszna már belőle. Legyen egy kis belátásuk velük szemben, utóvégre ők is nehéz gondokkal küzdő családok emberek, nem szép dolog a bosszúállás.

— Ha nem adja be a csödkérvényt ügyvéd ur, máshoz megyek.

— Tudja mit, gondolkozzék még három napig. Majd meglátjuk...

Péntek, Október 1.

Ma reggel egy deputáció keresett fel. A legtöbb hitelezőim képviselői. Még a bankdirektor barátom is jelen volt.

— Vajon mit akarnak ezek? — gondoltam magamban. — Igen tudom már. Elseje van, pénzért jöttek. Majd csodálkozni fognak.

De én csodálkoztam. A vezérszónok valóságos ünnepi beszédet vágott ki. A keblem csak úgy áradozott a büszkeségtől. Előadták, hogy én vagyok a világ legbecsületesebb embere. Méltó példája lehetnék minden kereskedőnek. Az én személyem nagyobb biztosíték, mint az aranyfedezet. Apellálnak a jóindulatomra, belátásomra, emberies gondolkodásomra. Hallották, hogy csődöt akarok kérni. Ne tegyem ezt. Nem szabad ezt tennem. Nemcsak velük szemben lenne lovagiatlan eljárás, hanem a piacot is megrendítené. A köz érdekében engedjem meg, hogy szánjanak. Örök hálára kötelezem magam ezzel velük szemben.

Mit csináljak? Ennyi kérdésnek nem tudok ellenállni. Kegyesen elbocsájtottam őket. Megmondtam, hogy habár lelkemnek nyugalma épen az ellenkezőjét kívánná meg, az ő kedvéért, kivételesen, de visszavonhatatlanul, utoljára még egyszer meggondolom a dolgot...

(Folytatjuk.)

Kifizetik a postatakarékbetéteket

Régóta vajdó ügy közeledik a megoldás felé. A magyar postatakarékpénztárban elhelyezett betétek közeli kifizetéséről kaptunk hivatalos értesítést.

A postatakarékkönyvecskék kifizetésére vonatkozó egyezményt a román és a magyar kormány kiküldöttéi még 1922-ben aláírták, azonban a román parlament által leendő felülvizsgálásig függőben maradt annak végrehajtása. A postavezérigazgatóság az egyezmény érvénybelépésének hivatalos publikálását várja, hogy a betétkönyvecskék kifizetését megkezdje.

Egy üzlet, amely jól megy Váradon

Konjunkturája lett a kávénak és a teának

Ez alkalommal kivételesen egy olyan nagyváradai üzletágról akarunk beszámolni, amely a vasúti tarifák emelése miatt lényegesen fellendült és most valóságos konjunkturát élvez. A fűszer és gyarmatárúkról van szó, amelyek tengeren túlról jönnek be hozzánk és amelyekhez épen a román vasúti árak emelése miatt sokkal olcsóbban jutnak a nagyváradai kereskedők, mint eddig.

Az egész év folyamán megszámálhatatlanul sok kávéval, teával, kénvirággal, datolyával, déligyümölcssel megrakodott vagonok érkeznek a nagyváradai gyarmatáru nagykereskedőkhöz, akik egy egész nagy terület szükségletét látják el állandóan. Ezt a horribilis szükségletet a nagyváradai cégek eddig a galaci piacról szerezték be, mert a Konstanca—Galatz—Nagyvárad vasút irány jobban megfelelt a kalkulációnak. Most a helyzet teljesen megváltozott. Ennek az érdekes konjunkturának okairól az egyik legnagyobb nagyváradai fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő a következőket mondotta nekünk:

— A tengeren túli árak most is épen úgy, mint a multban, szabályszerűen Hamburg, Triest, Marseille, London, Le Havre és Amsterdam kikötőibe futottak be. Az elképzelhetetlenül nagy hajórakomány szállítása alatt a tengeren még nem tudta, hogy fognak vele diszponálni. Rendszeren valamelyik közbeneső szénfelvevő állomáson érkezett meg a londoni távirat, amely a hajót az említett kikötők valamelyikébe dirigálta.

Konstancába ilyen komplett óriási hajórakományok sohasem érkeztek. A romániai szükségletet rendszerint Triesztben rakták át újabb hajóra, amely Konstancába vitte az árut, de mégis kifizette magát Nagyváradnak, hogy Galacon keresztül a konstancai rakományt használja fel.

Most teljesen megváltoztak a viszonyok. A trieszt—konstancai szállítás maga két schillingbe került kávénál és a Galatz—Nagyvárad fuvar ötvenötezer lejt tesz ki. Ezenkívül az áru a többszöri átrakodás és a lassu közlekedés folytán csak három-négy hét alatt érkezik meg Nagyváradra.

Most a mi piacunknak minden más utirány minden szempontból sokkal kedvezőbb, mint a galaci. A hamburgi áru, amelynek Németország és Csehország külön kedvezményt biztosít, vagononként majdnem tízezer lejtel olcsóbb. Közvetlenül Triesztből Nagyváradra még sokkal olcsóbb a fuvarozás.

S azonkívül hasonlíthatatlanul gyorsabb is. Még Hamburgból is nyolc-tíz nap alatt itt van a kávé, Triesztből még talán ennél is rövidebb idő alatt. Ez a szállítási terminus nagyon is fontos ezeknél az árúknál, amelyeket rendszerint hatvan napi hitelre adnak. A Galatz felől jövő áru alig érkezett meg a nagykereskedőhöz, már fizetni kell érte. A trieszti árunál, ha minden jól megy, ötven napos reszpirot a nagyváradai nagykereskedő. Minden körülmények között, különösen a mai kamatozási viszonyok mellett, feltétlenül kedvezőbb, ha a tengeren túli áru kikerüli a román vasutakat és közvetlenül Váradra érkezik.

A vasúti tarifa emelése így teremtett Nagyváradon legalább egy üzletben nagyon élénk konjunkturát, aminek a következőképpen nyilván megvan. Sajnos, Galatz teljesen elveszett Nagyvárad számára és a konstancai kikötő forgalma is lényegesen megcsökkent.

Kova akar utazni?

Kasznos utmutatás kezdő utasok számára

Talán még mindig vannak olyan szerencsés emberek, akik szórakozásból, vagy tanulmányozás végett külföldre szándékoznak utazni. Ezek számára közöljük, hogy Olaszország ismét lényeges kedvezményeket nyújt a külföldiek számára. Assisi Szent Ferenc hétszáz éves évfordulója alkalmából 30%-os kedvezmény van biztosítva az utasok részére az olasz határtól Románián keresztül Assisibe és vissza bármely más uton az olasz határig.

Mit kell tehát tenni? Ha utlevele van, szerezzen rá két magyar, két jugoszláv, egy olasz vizumot. Ha Ausztrián keresztül akar utazni, akkor még egy osztrák vizum is szükséges. Az osztrák vizumot ne váltsa meg Romániában, mert itt drágább. A határon sokkal olcsóbban megkapja. Ha Budapesten ideje van, az olasz vizumot ott szerezze be, mert ott szintén olcsóbban juthat hozzá.

A magyar vizum ára 1152 lei, az olasz vizumé 740 lei.

Mi a következő utirányt ajánljuk: Biharkeresztes, Budapest, Murakeresztur, Posztumia, Trieszt, Venezia, Firenze, Bologna, Róma, Assisi, Ancona; vagy Róma, Pisa, Genua, Milano, Verona, Tarvisio, Wien, Budapest, Biharkeresztes.

Ha Váradon felül a gyorsvonatra 16 óra 15 perckor, Budapesten 22 óra 5 perckor. Budapestről elindulhat 17 óra 30 perckor a déli vasuton, reggel kilencre Triesztben van. Innen minden két órában vonatot kap a további utazásra. Az út minden formalitás nélkül bárhol és bármikor megszakítható.

Az utiköltség másodosztályú gyorsvonat 10.600 lei, harmadosztályú gyorsvonat 8400 lei.

Ha utazni akar, ne idegeskedjék, csomagoljon össze nyugodtan, a vámolásnál higgadtan viselkedjék. Semmi

kellemetlenség nem érheti. Nem a demes „új dolgokat” behozni, mert ezzel járó kellemetlenség sokkal több kerül, mint az árkülönbözet.

Kérjen felvilágosításokat a Hegedűs Hirlapirodában.

Pletyka

Ami ebben a rovatban van, abból egy szó sem igaz

Nagyon kérjük az érdeklődőket, hogy ha esetleg alábbi történet szereplőiben önmagukra ismernének, cáfoljanak meg bennünket. Mi magunk előre is kijelentjük, hogy az egész história légből kapott komédiája, amelynek semmi alapja nincs és különben is az egésznek csak telefon az oka.

Nem igaz ugyanis az, hogy az elmúlt hetekben az egyik legtekintélyesebb nagyváradai autorizációval bíró bankot valamely régi ügyfél telefonon felhívta. Nem igaz az sem, hogy a telefonközpont tévedésből egy másik hasonlóan tekintélyes bank direktorát is beleszócsolta a hálózatba, aki szintén az előbb említett bank igazgatóval akart beszélni. Ilyenformán teljesen valótlán az, hogy a második bank direktora, anélkül, hogy a beszélgetést tudták volna, akaratlanul is felhívott egy olyan beszélgetésnek, amelyhez neki semmi köze sem volt.

Az ügyfél ingerült hangon a következőket mondotta telefonon:

— Kérem igazgató ur, nekem teljesen elég volt Önökből, nem akarok többé Önökkel összeköttetésben állani. Tessék azonnal lezárni a folyó számlámat és annak kétfélmillió lejes egyenlegét még a délelőtti folyamán áttenni egy másik bankhoz. (Itt azt a bankot nevezte meg, amelynek direktora véletlenül hallgatta a beszélgetést).

Az első igazgató tiltakozott: — Kérem mi mindig a legnagyobb készséggel állunk az Önök rendelkezésére. Sajnálom ezt a félreértést. Nem ajánlom, hogy pénzt az Ön által megnevezett bankba tegye. Az intézetet mi nem tartjuk elég megbízhatónak.

Az így aposztrofált bank igazgatója szó nélkül letette a kagylót és halálra dőlt a következő levelet intéve a rossz információt adó konkurenséhez:

— Miután Önökkel nem kívánunk többé üzleti összeköttetésben állni, kérjük, hogy eddigi tartozásukat kétfélmillió lejt még a ma délelőtti folyamán nálunk visszafizetni szíveskedjenek.

Egy hibás telefonkapcsolás így vesztett el egy bank egyszáz két üzletfelet és így kellett visszatérni a legnagyobb pénzügyi intézménynek a legjelentősebb részét.

Ez a történet egyáltalában nem érdekes. Nincs benne semmi humor, nincs poenje. Csak azért írtuk meg, mert egyetlen szó sem igaz belőle.

Temesváron bement az ultimó

A temesvári pénzügyi piacot a szeptemberi ultimó kissé kellemetlenül érintette. A pár hónap előtti angarságok most váltak esedékessé és a teljesítések nehezen mentek, miért is a kötelezettségek teljesítése kitolódott. A bankok egymásnak halasztást tartak és a kamatdifferenciákat vállalták. Nem jobb a helyzet a magánfelvétel sem. A temesvári kereskedők régebb voltak olyan vallásosak, mint ma ide. Sátoros ünnep utolsó két napján majdnem minden üzletet bezártak, hogy ilyen módon is valami kis beladékokat kapjanak. Örömmel regisztráljuk ezzel szemben, hogy a váradai pénzügyi piac az ultimót simán kiállította. A bankok kötelezettségeiket teljesítették. Pénz a bankokban volt bőven.